Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 908 — ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1887 (Դ. Տ.) 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1887 — 30 ՐԷՊԻԼ, ԱԽԸՐ 1304

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Գլխաւոր Տարեկան	գահեկան արծաթ		160
» » Վեցամսեայ	»	»	80
» » Եռամսեայ	»	»	40
Գաւառաց » եւ տեղական			
Թղթատարով » արտաքին	»	»	240
Գաւառաց Հնգամսեայ եւ տեղական			
Թղթատարով Վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկրներ, արտաքին	Ֆրանք		56
» » Վեցամսեայ	»		28

Դուրս գրկուած յրագրոց ճանրու ծախքը Տեսչութեան վրայ է, խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն՝ ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Dervirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ՊԻՏՔՍՄԲԸ ԻՇԽԱՆԻ ԺԱՌԻՆ ԱՌԹԻՒ

Լրագրոյս հինգշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ աւուրց թիւերով ընդարձակօրէն հրատարակեցինք Պիզմարք Իշխանին և Մոլդէք Մարեշալին վերջին բանախօսութիւններն, ըստ տեղեկագրութեանց Թէյլի, Թէմի և Հավասի։

Երկու շաբաթէ հետէ, Իշխան-Նախարարապետին ծանրակշիռ յայտարարութիւնը Եւրոպոյ հանրային կարծիքն զբաղեցնող ու տագնապեցնող գլխաւոր նիւթն են։

Պ. Պիզմարք խօսեցաւ՝ ըստ մեծի մասին՝ իւր սովորական համարձակութեամբ։ Զսքօղից իւր դիտումներ։ Բայց՝ հակառակ իւր կորովի պերճախօսութեան՝ կրցաւ համոզում գոյացնել իւր արդարասիրութեան վրայ։

Արդա՞ւ էր այնպէս շարաչար դատապարտել Ֆրանսան։

Արդա՞ւ էր այնպէս խօսիլ Ռուսիոյ վրայ, երբ թէ Հիւսիսային մեծ Կայսրութեան դիտմունք բնաւ չեն վտանգեր եւրոպական շահեր։

Ի՞նչ է Մեծ Նախարարապետին մեծագոյն ամբաստանութիւնը Ֆրանսայի դէմ։ —«Ֆրանսա չէ մոռցած 1871 ի ազգային պարտութիւնը։ Ֆրանսա Գերմանիայէն վրէժ լուծել կը պատրաստուի։ Խաղաղասէր Գերմանիոյ դէմ, Ֆրանսա վտանգ կը սպառնայ եւրոպական խաղաղութեան։ Ցարդ ո՛չ մէկ Ֆրանսացի Նախարար կրցաւ յայտարարել թէ Ֆրանսա վերջնական կը նկատէ Ֆրանքֆորդի դաշնադրութիւնն, որով նուիրագործուած են 1871ի ազգային կորուստք։»

Ըմբոստ խորհրդարանէ մը քուէ մը կորզելու համար, արդարեւ զօրաւոր ամբաստանութիւն մ'է այս։ Բայց արդարանոց մտքի մը առջեւ կրնայ մեծ կշիռ ունենալ։ Մեծին Նաբուլէոնի արշաւանքներէն ետքը, Բրուսիա 54 տարի շարունակ պահեց ազգային վրէժխնդրութեան «սրբազան հուրը», և սակայն եւրոպական խաղաղութեան դէմ վտանգ մը չէր համարուեր այս։ Վադէրլոյի պարտութենէն ետքն ալ, Ֆրանսացիք 40 տարի շարունակ խօսեցան Վադէրլոյի վրէժին վրայ. բայց այսու վտանգեալ չէր նկատուեր եւրոպական խաղաղութիւնն։ 1871ի պարտութենէն ետքն ալ Ֆրանսացիք վրէժխնդրութեան խօսք կրնան ընել 40 տարի եւս, առանց անմիջական վտանգ մը սպառնալու խաղաղութեան։ Սեւաստոպոլի պարտութենէն ի վեր յայտնի էր թէ Ռուսիա վրէժխնդրութեան կը պատրաստուէր. բայց ամբողջ սերունդ մը ետքը միայն տեղի ունեցաւ 1877—78ի պատերազմն, որոյ առաջքն առնուլ անհնար չէր սակայն։

Ճշմարտութիւնն է թէ, արժանապատուութեան զգացումի կրող ազգ մը գիւրաւ չի հաշտուիր պարտութեան դառնութիւնն հետ։ Եւրոպոյ ամենէն գիւրազգած, ամենէն վախկոտիրտ ազգն կրած մեծ պարտութենէն ի վեր անցնող 15 տարիներ տակաւին շատ կարճ պայմանաժամ մ'են ազգային վիրաւորեալ զգացմանց հանդարտացման համար։ Կ...ի խմբագիր մը, Պ. Հանրի տը Բէնէ, շատ լաւ կ'արտայայտէր ամէն զգայուն եւ ողջամիտ Ֆրանսացւոյ տեսութիւնն այս մասին. «Մեք, կըսէր, համակերպած ենք Ֆրանքֆորդի Դաշնադրոյն. բայց կը պահենք զայն յոյս թէ, ապագային մէջ, զոր ո՛չ ոք կարող է անօրինել, այդ Դաշնադրոյ տրամադրութիւնք որք անդամահատելին զմեզ՝ կրնան բարեփոխուիլ այնպէս որ մեզ վերադարձուին մեր գրկէն կորզուած եղբարք։» Ճշմարիտ մի միայն կ'արտայայտուի սատ, ազգասիրական գովելի յոյս մը. բայց չի հետեւիր սատ թէ Պիզմարք Իշխանին ըսածին պէս անմիջական վտանգ կայ պատերազմի։ Մի՞թէ կարելի չէ՞ որ Ֆրանքֆորդի Դաշնադրոյն ինչ ինչ տրամադրութեանց «բարեփոխումն», առանց պատերազմի տեղի ունենայ։ 1871ի ազգային կորուստներուն գէթ մասնակի դարմանումը խնդրող Ֆրանսացիք Իշխան-Նախարարապետին ցոյց տուած են չափ կատարի պատերազմասէրներ չեն։ Պ. Բիլիանսօ, օրինակի համար, Արմատականաց Պետն, որ օր մը գլուխ պիտի լինի Ֆրանսական կառավարութեան, չափաւոր-հանրապետական քաղաքագիտաց չափ համոզուած է թէ կրնան պարզապէս ծագիլ ուր Ֆրանսայի վիրաւորեալ սիրտը բուժի առանց նոր պատերազմի, Գերմանիոյ հետ իրաւախոհութեամբ։ Անհաւանական չէ որ դայ ժամանակ ուր Ֆրանսա և Գերմանիա հաշտուին՝ զԱլզաս Պրդեզպուրգով Գերմանիոյ վերադարձելու և զԼոռէն ՄէՀՕով Ֆրանսայի դարձնելու հիման վրայ, որ պատմական, ցեղագրական և աշխարհագրական տեսութեամբք յոյժ բանաւոր կարգադրութիւն կրնայ համարուիլ, երբ կիրքերն հանդարտին երկուստեք։ Երբ, 1866ի յաղթութենէն ետք, Պիզմարք Իշխան հոգ չառաւ Աւստրիայէն՝ հակառակ իւր «յոյժ պատուաբերման բարեկամին» Մոլդէք Մարէշալին պահանջման, և երբ սպառնացաւ իսկ հրաժարիլ՝ եթէ հոգ առնուր գաղտարարն յաղթանակեր, իւր մեծ փաստ սա էր թէ, «եթէ կուզէք յաղթութիւնէ մը ետքն հաշտուիլ ձեր պարտեալ թշնամւոյ հետ, կրեւ տուէք նմա ի՛նչ զոհողութիւն որ հաճոյ թուի ձեզ, բայց . . . հոգ մի՛ առնուր անկէ։ Ազգ մը կրնայ մոռնալ մարդու եւ դրամի կորուստը. բայց ազգային հոգի կորուստին չի կրնար բնաւ հանդուրժել։» Այս յոյժ ճշմարիտ, յոյժ քաղաքագիտական բացատրութեան մէջ է նաև ֆրանսական ազգին այժմեան տրամադրութեանց արդարացումը։ Պ. Ֆրքէ՝ երեսփոխանոց Նախագահ վերընտրուելուն առթիւ արտասանած ճառովը՝ կրնար թէ, «Մեր բոլոր զոհողութեանց և աշխատութեանց նպատակն է Ֆրանսական ազգին հասար օտար ազդաց յարգանքը չահիլ, — էական պայման խաղաղութեան, որուն Ֆրանսա յարեալ է ուրիշ ո՛ և է ազգէ չափ։» Ի՞նչ բարութիւնք կայ Ֆրանսան եւրոպական խաղաղութեան վրէժիլ համարելու, երբ իւր քաղաքագլուսաց Ջանքերուն նպատակն է երկիրը դնել զրաւոր վիճակի մը մէջ որ յարդանք ազդէ, և՝ օրինակի համար՝ 1875ի գերմանական սպառնալեաց նման վտանգ մը հեռացնելով հանդերձ, կարողանալ Ֆրանսա օգտուելու Գերմանիոյ հետ իրաւախոհ կարգադրութենէ մը, որ կրնայ շնորհուիլ զօրեղ Ֆրանսայի մը, այլ ո՛չ տկար, անկարգ, անկենդան Ֆրանսայի մը։

Պ. Պիզմարք կը դանդաղի թէ Ֆրանսայի հետ հաշտուելու իւր բոլոր ճիգերուն ի դերեւ ելան։ Բայց աշխարհն նո՛ր կիրճայ կարծենք թէ երկաթեայ Նախարարապետը ջանացեր է հաշտուիլ Ֆրանսայի հետ։ Ինչ ինչ երկրորդական խնդրոց մէջ՝ Անգլիային վրէժ լուծելու համար՝ Պիզմարք Իշխանին տուած դիւանագիտական աջակցութիւնն առ Ֆրանսական դահլիճն անչուշտ չի կրնար համարուիլ ազգային հաշտութեան միջոց։ Ընդհակառակն, 1871 էն ի վեր չանցաւ տարի որ Պիզմարք Իշխան կամ իւր արբանեակներ մէկ մէկ նոր նախատինք չուղղէին Ֆրանսայի, մինչեւ որ թարմ պէս լուրջ թերթեր սկսան յայտարարել թէ գերմանական նախատինքներն՝ ո՛չամի ալ վերէն գան՝ այլ ևս յուղելու չեն Ֆրանսական ազգը, քանի որ սովորուն կարգն անցած են։ Պիզմարք Իշխան, ամեն անգամ որ զիջումի մը կորզել ուզէ իւր պինդ-դուլս Ռայխսթակէն (*), Ֆրանսական անհանդարտութեան ու չարութեան խրտուիլը կը դնէ անոր առջեւ։ Բայց այդ եղանակաւ չէր որ Անգլիա հաշտուեցաւ Ֆրանսայի հետ, ի Վադէրլոյ ջախջախելէ յետոյ զՊրուսիա, և իւրացընելէ յետոյ Ֆրանսայի դաղթականութեանց մեծագոյն և կարեւորագոյն մասը։ Ֆրանսա և Անգլիա կրցան մոռնալ իրենց դարաւոր վէճերը և մինչեւ իսկ դաշնակցիլ՝ Բանինկի, Բիլի և Բամբերդրին պէս քաղաքագէտներու հարենասէր չափաւորութեան շնորհիւ, որք չունէին Իշխան Պիզմարքի տխուր սովորութիւնը՝ շարունակ փոյզ հարկանելու թէ պատերազմն անխուսելի է։ 1815ին էր Վադէրլոյի ֆրանսական պարտութիւնն, և 1854ին Ֆրանսա եւ Անգլիա կը դաշնակցէին, թէեւ՝ այս երկու թուականաց մէջ տեղ՝ ՄէՀմէտ Ալի փաշայի պատճառաւ, ըլլալ էր մնացած որ Ֆրանսա և Անգլիա պատերազմի բռնուէին։ Եթէ Գերմանիա 1871էն ի վեր բռնէր Ֆրանսայի նկատմամբ նոյն ընթացքը, որում 1815էն ի վեր Անգլիոյ աշխարհավարը պարտ կը համարէին հետեւիլ, կացութիւնն երկուստեք նուազ ծգտելի կրնար լինել այսօր։ Գերմանիա՝ իւր զօրութեան վրայ վստահ՝ կրնար իրական խաղաղասիրութեամբ սպասել որ զգացումներն հանդարտին ի Ֆրանսա, փոխանակ պարբերաբար դրգռելու զանոնք։

Ըստ մեզ, բացարձակ անարդարութիւն է խաղաղութեան համար վտանգ համարել Ֆրանսայի զինուորական պատրաստութիւններն, հաշտ աչքով նայելով հանդերձ Գերմանիոյ պատրաստութեանց վրայ։ Ցորչափ պատերազմի պատրաստութիւնը կը դիւրացնէ պատերազմի ծագումը, Ֆրանսա համարելի է նոյնչափ՝ և ոչ աւելի՝ պատերազմասէր որչափ Գերմանիա։ Բայց, երբ, Ֆրանսայի պատրաստութիւնը Գերմանիոյ պատրաստութիւններէն աւելի բանաւոր են։ 1871ին Ֆրանսա չարաչար յաղթուեցաւ։ Պարտեալ ազգի մը բնական է որոնել իւր պարտութեան պատճառներն, և դարմանել զանոնք։ 15 տարիէ հետէ, Ֆրանսա դայս կընէ, և ո՛չ այլ ինչ։ Իսկ Գերմանիա կը ճգնի պահպանել քաղաքական և զինուորական գերազանցութիւն մը, որ տեսակ մը դիկտատորութիւն դառնալու վրայ է։

Եւ զայս դիկտատորութիւն՝ Գերմանիա միշտ լօգուտ իրաւանց և արդարութեան կը գործածէ՞ զայն։ Ֆրանսայի դէմ շանթեր արձակող խրոխտ Նախարարապետն ո՞րչափ մեղմ, մարդահաճոյ, ակնածու, գրեթէ խոնարհ ձեւ մը ու ոճ մ'ունի, երբ խօսքը Ռուսիոյ վրայ դարձնէ։ Ի՞նչպիսի ռուսահաճոյ եռանդեամբ մը կը փութայ յայտարարել թէ բովանդակ Արեւելեան Խնդրոյն մէջ Գերմանիա չունի շահ որ իրեն վրայ պարտ դնէ ընդդիմանալ ռանգաւութեանց Ռուսիոյ։ Ի՞նչպէս՝ իւր արհամարհօտ ակնարկութեամբ առ Պուլկարս՝ ածան ածան կը ծախէ Ռուսիոյ Արեւելեան Եւրոպոյ շահերն, ազգաց իրաւունքներն, ազատութեան եւ ինքնօրինութեան սկզբունքներն, եւ այլն։ Իրաւ, այս մասին Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը Գերմանիոյ քաղաքականութենէն աւելի չարժեր։ Բայց, ըստ տեղունական պատուէրին, որուն շատ տրուած է՝ շատ կը պահանջուի անկէ։ Գերմանիա, իւր քաղաքական առաւելակցութեամբ, կրնար բռնել անկախ ընթացք մը, զոր Ֆրանսա, իւր միանձնութեան մէջ հզոր բարեկամ մը չունենալու — սի՛ն — յուսով, չբռնելու տկարութիւնը կը դրդէ։

Պիզմարք Իշխան համարձակախօսութիւնն երբեմն վայրագութեան կը տանի։ Ի՞նչ քաղաքելի ապաւորութիւն մը կը դրդէ իւր սա պարբերութիւն. «Երբ Ֆրանսացիք յաղթին մեզ, մեր արիւնը պիտի ծծեն. Ռէն գետը սահմանագլուխ պիտի առնուն, և պիտի չանան որ մինչեւ 30 տարի որը չկարենանք ելնել. . . . Փոխադարձաբար, եթէ մեք լինինք յաղթական, մեք պիտի չանանք որ մինչեւ երեսուն տարի գլուխ չկարենայ վերցնել Ֆրանսա։ «Պիտի ջարդենք, պիտի ջարդուինք. արիւնին պիտի ծծեն. արիւնին պիտի ծծենք.» Ի՞նչ բարբարոսական խօսքեր։ Ու եւրոպոյ ամենէն քաղաքակիրթ ազգն է որ զանոնք կարտասանէ իւր ամենամեծ անձնաւորութեան բերնով։ Եղա՞ւ խաղաղասիրութիւն։ Ցեղին ռամկավարին իսկ թերեւս չէր ներելի ա՛յս աստիճան անխղճօ ոճով դրգռել ժողովրդային կիրքեր։

Ռայխսթակեան ընդդիմութեան յաղթահարելու յուսով, Իշխան-Նախարարապետն ըստ չափազանցութիւններ, որք իւր բաղաքականութեան հետեւանքներուն համար անչուշտ չպիտի ծառայեն անշուշտ։ Ի՞նչ բան ուզեց, երբ Եւրոպոյ խաղաղութեան պաշտպանումը Պ. Կոպլէի երեսուն և անկայուն նախարարութեան գոյութեանն հետ զուգադրեց։ Ո՞վ պիտի հաւատայ նոյն իսկ Պիզմարք Իշխանի մը, երբ կ'ըսէ թէ Պ. Կոպլէ՝ երեկուան անչնչութիւնն որ դիպուածաւ նոխարարապետ եղաւ՝ իսնալուն պէս, ֆրանսա-գերմանական պատերազմի մը վտանգը պիտի ծագի։ Պիզմարք Իշխանին այս չափազանցութեան կը հաւասարէր Մոլդէք Մարէշալինը միայն, երբ՝ նո՛յն անհամբերութեամբ որով Ո՛ւլի տեղ Ա.ա՛ կը պոռար՝ ելաւ յայտարարել թէ...«Երբ Կայս. Կառավարութեան Ծրագիրը Դրժուի, Պատերազմի Դատարան յորդորելու կը վերծանի։» Ահա մերձաւորեցան Կայս. Կառավարութեան Ծրագիրը, բայց չենք լսեր թէ Պուլանժէ զորավարն և գլուխ Շալունի բանակին՝ ՄէՀի պարիսպներուն ներքեւ հասած լինի։ Եւ ոչ ապաքէն թէ՝ Սպարապետն և թէ՝ Նախարարապետը չարաչար կը հակասէին, ըսելով թէ Ֆրանսա պատերազմ պիտի հրատարակէ՝ ինքզինք Գերմանիայէն աւելի զօրաւոր կարծելուն պէս։ Ուրեմն, հիմա Ֆրանսա Գերմանիայէն աւելի զօրաւոր չէ որ պատերազմ հրատարակելու խօսք չրներ։ Ի՞նչ պատճառ կայ ուրեմն Գերման բանակն տուն արացներու։ Իսկ եթէ, ինչպէս միւս կողմէ կ'ըսեն թէ Մոլդէք և թէ Պիզմարք, «Գերման բանակն, արդի վիճակովը, բաւական ապահովութիւն չի տար Գերմանիոյ», ինչո՞ւ համար ուրեմն Ֆրանսա անմիջապէս չի յարձակիր Գերմանիոյ վրայ։

Պէտք է մաղթել որ պարզ չափազանցութիւն լինէր նաև Իշխան-Նախարարապետին երկիւղալի մարդարէութիւնն, որով կերպիւ իւրիք 1890 տարին կ'որոշէր իբրեւ թագական ֆրանքֆորդեան նոր պատերազմին։ Բայց եթէ ծագի այդ ազետաբեր պատքը, Ֆրանսայի անհանդարտութենէն ո՛չ նուազ նաև Գերմանիոյ դրդռիչ ու վիրաւորիչ, խրախուսանք բաղաքականութիւնն եղած պիտի լինի պատճառն եւրոպական խաղաղութեան խանգարման։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Աւստրիական պուլկարական խնդրոյն վրայ Տէպէշի հռչակաւոր յօդուածն, որ այնչափ ուշադրութիւն գրաւեց յԵւրոպա։ Տէպէշը ներշնչուած ինքնին արտաքին գործոց Նախարարութենէն, ուր իւր մէկ նախորդ խմբագիր կարեւոր պաշտօն մը կը վարէ։—

«Զանազանեցէք համոզմունքներ Ռուսերուն հետ». Գրկեթէ այս բառերով կրնան համառօտուիլ խորհուրդներն զորս երեկ առաւօտ Պ. Ֆլուրէնս տուաւ երեք Պուլկար Պատուիրակաց։ Ուրիշ բան չի կար ըսելիք իրենց։ Պ. Պ. Սպոյլոի, Կրէքովի եւ Բալչեֆի խակ ուրիշ բանի չէին սպասեր։ Բարիզ եկան, որովհետեւ Եւրոպոյ շրջանը կ'ընեն Ասա գալով քաջ գիտէին թէ ո՛ւ է քաջալերեր եւ խոստում՝ պիտի գտնէին։ Իրենց եղած ընդունելութիւնն անչուշտ յուսալութիւն չպատճառեց իրենց։

Մեր դիւանագիտաց հետ խօսակցելով և մեր լրագրներուն կարդալով, երեք պատուիրակները կրցան ստուգել թէ իրենց դատն ոչքան անտարբեր կը թողու զմեզ։ Օտար տէրութեան մը կողմէ հարատահարեալ ժողովուրդներն ա՛ն ժամանակ մեծ համակրութիւն գտած են ի Ֆրանսա. սակայն պուլկար ազգը բնաւ չի նմանիր օտար տէրութեան մը կողմէ հարատահարեալ ազգի մը։ Կարի հանդարտ կ'ապրէր, Եւրոպոյ ամենէն ազատական օրէնքներով օժտեալ, բոլորովին անկախ, այնքան որ թոյլ կը տարուէր իսկ նեռ բռնարարել իւր ամենէ բացորոշ խոստումները, չվճարել Թուրքիոյ տարեկան հարկն, եւ կանգուն պահել Դանուբի բերդերն զորս հարկադրեալ էր քաշուցել։ Հանդէպ թուրքաց նեռ Արեւելեայ խնդրոյն վրայ, Գրաւել Զարեւ. Բուլգարիա։ Այս պահուս իսկ, երբ թախանձագին կը հայցէ տէրութեանց պաշտպանութիւն, օր չանցնիր որ պուլկար կառավարութիւնն յանդգնարար չարհամարհէ Եւրոպոյ կամքն, նկատելով զՔիրիլէ իբրեւ գաւառապետ մը Պուլկարիոյ։ Երբ իւր ներկայացուցիչներ մեզ կը խօսին դաշնադրոյ պահպանման վրայ, դժուար է չժպտիլ։ Երբ ազգային անկախութեան մեծ բառը կ'արտասանեն, անհնար է ծիծաղը զսպել։ Պուլկար կառավարութիւնը պարզապէս յեղափոխական կառավարութիւն մ'է, հաստատուած ապօրէն կերպիւ, եւ զինուց շնորհիւ միայն կը տեւէ։ Մեր ստացած նամակներն եւ բերանացի վկայութիւնները ցոյց կուտան թէ խնամակալութիւնն ինչ միջոցներով ինքզինքը իշխանութեան գլուխ կը պահէ, ընտրութիւնը ինչպէս տեղի ունեցան, ինչ խստութեամբ կը զսպուին դիմադրութեան ամենադիպ փորձերը։ Որպէս զի կարելի լինի խօսիլ «Պուլկարաց կամքին» վրայ, պէտք է նախ խնամակալութիւն՝ միջամտիլն վերցնել։ Այս լինելիքն յեւոյ, դարձեալ մեծ դժուարութիւն կայ դիտելու թէ ինչ կ'ուզեն Պուլկարք, ստ դերասանց պատճառաւ թէ իրենք ալ չեն գիտեր։

Բանի մը հարիւր քաղաքագէտներ, իրենց հայրենակցաց ա՛ռաղջութենէն աւելի ուսեալ եւ աւելի մշակեալ, սովորութիւն ըրած են խօսիլ եւ գործել յանուն «ժողովրդեան»։ Դա բնական հետեւանքն է անխոհեմութեան որ գործուած է՝ քաղաքական հաստատութիւնք օժտելով ազէտ եւ ի վտանգ սոսկալի ժողովուրդ մը որ տակաւին հաստատեցած չէր առ այդ։ Պուլկարիան մէջ երկու տեղեր որոշուած են ամուր բանակներու կառուցման,

—ՊԵԼԳՐԱՏ, 20 յունուար.—Խումբ մը Ալպանիացիներ խուժեցին սերբական հողին վրայ։ Սահմանապահ զօրքերը մեծ դժուարութիւն կրեցին արգիլելու համար արշաւեալ ժայրերուն ետարառումը։ Կառուցին ելեալը նպատաւոր եղաւ սերբ զօրաց. սակայն, երկու օր յետոյ, նոր արշաւանք մը եւ նոր ճակատամարտ մը տեղի ունեցան։ Սահմանապահ զօրաց թիւը կ'աւելցուի։

—ԲԵՐԼԻՆՍԿՈՒՐԿ, 20 յունուար.—Պալտիկեան նահանգաց ուսուցումը փութոյ պնդութեամբ յառաջ կը տարուի։ Ցուցուած էին ի վեր, լեխանութեանց հետ թղթակցութիւնք միայն ռուս լեզուաւ պարտին լինել։

—ՎԻԵՆՆԱ, 17 յունուար.—Կ. Պոլսէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, վերջին մերձեցում յառաջ կուգայ Վեհ. Սուլթանին եւ Անգլիոյ միջեւ։ Անգլիական ազդեցութիւնը քանի մը օրէ ի վեր դարձեալ ձեռք ձգած է կորուսած ոյժը։

—ԹՐՈՒԹՔ կ'ըսէ թէ Վիքտորիա թագուհին մտադիր է յառաջիկայ գարնան երթալ Լաբատ մը անցուցնել Լիբէս-լէ-Պէն Ապրիլ 4ին թագուհին Բրդանմաթէն պիտի երթայ ի Շէրբուրկ, ուստից յառուկ կառավարով ուղղակի Էքս-լէ-Պէն պիտի երթայ։ Նոյն լրագիրը կ'ըսէ թէ թագուհին կ'ուզէ գնել Ֆրանսայի արքայական ազատանդից մէկ մասն, որոց վաճառումը տեղի պիտի ունենայ ի մօտոյ։

—Անգլիոյ նախարարաց խորհուրդն իւր վերջի նիստերուն մէջ զբաղեր է միայն իռլանտական խնդրով, եւ որոշեր է Երեսփոխանաց ժողովոյ ներկայիս օրինական ծրագիր մը, որով կառավարութիւնն աւելի ընդարձակ միջոցներ ունենայ մարտնչելու համար հոգային ոճիռներու դէմ, որք օր քան զօր կը բազմանան յԻռլանտա։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՅՈՒՆՈՒԱՐ 17 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 22.)

Վիէննայէ կը հեռագրուի առ Թիմս թէ ոչ մէկ Տէրութիւն առարկութիւն կ'ընէ Ռուսիոյ պահանջման թէ Խնամակալութիւնն հրաժարի, նոր Սոպրանիէ մ'ընտրուի Պուլկարիոյ համար միայն, և մէկ երկու Զանրալներ ընդունուին նոր Նախարարութեան մը մէջ։ Գերմանիա, Ֆրանսա և Թուրքիա մանաւանդ ջերմապէս կը պաշտպանեն այս առաջարկներ, և կրնան թէ Պուլկարք պարտին հաւանիլ անոնց։ Անգլիա, Իտալիա և Աւստրիա կ'ըսեն որ եթէ Պուլկարք ընդունին, իրենք ըսելիք չունին և գոհ կը մնան։

—Բ. Դուռը, պուլկար պատուիրակութեան կ. Պոլիս գալուն, Պ. Զանբովի ներկայութենէն պիտի օգտի։ Ելեր, իրաւախոհութիւն մը գտոյ հիմէն։

—Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարը կը բանակցի 50,000 բազմահարուածեան հրացան գնելու համար։

—Պուլկարիա կը խնդրէ Բ. Դռնէն բաշձուն քարանդնիայի, քանի որ երկար ատենէ ի վեր հնամոտ բռնուող չէ եղած ի Պուլկարիա և Յարեւելեան Ռումելի։

—Սոֆիա կը հեռագրուի թէ պուլկար կառավարութիւնը դիմեր է ի Լոնտոն Պէյրինկեան դրամատան, 25 միլիոն ֆր. ի (կամ մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ) փոխառութեան մը համար։ Անհիմն է այն լուրը թէ պուլկար պատուիրակներն ի Լոնտոն գտնուած միջոցին արդէն կնքեր են այդպիսի փոխառութիւն մը։ Պէյրինկեան դրամատան գլուխն է Լորտ Ներթպրուք։

—Ի Պուլկարիա, երդուեալ դատաւորաց ընտրութեան առթիւ, Զանբովիանք կը յայտարարեն ամենուրեք թէ, օրուան կառավարութիւնն ապօրէն լինելովն, իւր ո՛չ մէկ որոշումի օրինական ոյժ կրնայ ունենալ։ Բայց այդ դատաւորական ընտրութիւնը ցարդ չեն ընդհատուած։

—Ի Հռոմ, ուսանողք ցոյցեր ըրին ի պատիւ պուլկար պատուիրակաց։

—Իտալիոյ Նախարարապետ Պ. Տէպրէդիս, ընդունելով պուլկար պատուիրակութիւնը, կրկնեց Պ. Ռոպիլանդի յայտարարութիւններն, և ըսաւ թէ դժուարագոյնն կը հարթուին, եթէ չչեղուի Պերլինի դաշնագրոյն գրած հիմէն։

—Ամանորի առթիւ, Պուլկարիոյ խնամակալը երկրին ամէն կողմերէն ստացաւ բարեմաղթութիւններ, և սրտագին յայտարարութիւններ թէ երկիրը կը հաւանի իրենց քաղաքականութեան, որ Պուլկարիոյ կ'ապահովէ անկախութիւն և ազատութիւն։ Խնամակալութիւնը, Նախարարապետ Պ. Ռատոսլաւոֆի բերնով, շնորհակալութիւն կը յայտնէ առ համայն ազգն։

—Պուլիոյ կառավարութիւնը, մեծ պատերազմի մը երկիւղիւ, կը ճգնի պաշտպանութեան ապահով վիճակի մը մէջ դնել երկիրն։ Անվերջ, ի մասնաւորի, յոյժ կամացուն։ Լիէժի գառամապետութիւնն լինելու պիտի մը բանտարկիներու եւ փաստաբաններու ձեռքն։ Աւստրիկ ճշնարտութիւնն։ Ոչ ոք կը խարուի այն խօսքերով որոց ներքեւ կաքաւին զայն։

«Զենք պնդեր թէ Մրնիկրել իշխանը, կամ Օլէնպուրկի իշխան ը, կամ Լայնինկէնի դուքսն, կամ Ռուսիոյ կողմէ առաջարկեալ ոչիչ ո՛ և է ընտրելի Պուլկարաց համար լուսագոյն վիճակը լինի. այդ մասին տեղեկութիւն ալ չունինք։ Եւ ապէրն Պուլկարաց համար ամեն բան լուսագոյն է քան բռնութեան, քմահաճոյից եւ խստութեան դրութիւնն ընդ որով կապրին այսօր։ Եթէ տիներեւ բան մը կայ, սա է թէ Պուլկարք անկարող են վերնք վարելու, եւ նոյն իսկ եթէ կարող լինին իրաւունք չունին։ Ռուսիա, որ ազատագրեց զիրենք, Թուրքիա, այր հպատակներն են, իրաւունք ունին միջամտել իրենց գործոց։ Եթէ Ռուսիա եւ Թուրքիա համաձայն չլինին, միւս Պետութիւնք կրնային իրաւունք ունենալ վէճը կարգադրելու։ Բաւական հանգամանքներ պատահանմամբ մը, Թուրքիա եւ Ռուսիա Պուլկարիոյ մասին համաձայն են։ Ուստի չենք համարձակիր թէ ինչ իրաւունք եւրոպոյ կեդրոնական եւ արեւմտեան պետութիւններն դան անոնց դէմ պաշտպանել դիկտատորներու եւ կառավարիչներու կառավարութիւն որ հաստատուած է ի Սոֆիա։ Ամեն պարագայի մէջ, Ֆրանսայի անդ չէ զբաղիլ այդ։»

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Հռոմ, 18 յուն.— Պ. տը Ռոպիլանդ յայտարարեց պուլկար պատուիրակներուն թէ Սոֆիայի կառավարութիւնը պարտի ընտրել սա երկու ընթացքներէ մին.— կա՛մ պահէ իրաց արդի առաջամանակեայ վիճակն, որ կրնայ վնասել տէրութեանց բարի տրամադրութեանց ի մասին Պուլկարաց, և պատճառ կըլլայ լինել Պուլկարիոյ կատարեալ լքումն, և կա՛մ ջանալ Ռուսիոյ հետ կարգադրութիւն մը հնարելու, որ անհնար չէ, Պերլինի Դաշնագրոյն և Կ. Պոլսոյ Դեսպանախորհրդոյ ցնչատակագրոյն միտ դնելով։ Արտաքին գործոց Նախարարն յարեց թէ խորհուրդ չի տար Պուլկարիոյ։ զի Պուլկարիոյ եւեթ կը վերաբերի ընտրել իւր յարմարագոյն դատած միջոցներն՝ իւր փափաքած նպատակին հասնելու համար։

—Բրիւք, 18. Անգլ. դեսպան Լորտ Լաֆս իմացուց Պ. Ֆլուռէնսի թէ Լորտ Սալիսպրի ստանձնած է արտաքին գործոց Նախարարութիւնն, և պատրաստ է բանակցութիւններ բանալ եգիպտական խնդրոյ վրայ։

—Ս-ՖՏ-, 18. Պուլկար կառավարութիւնն իմացաւ թէ պետական դատադրութեան մասնակցող սպաներէն ոմանք Օտեսայէ կ. Պոլիս եկած են. Որովհետեւ խօսք կայ թէ այս սպաք դիտումներ ունին եղեր տապալելու իրաց արդի վիճակն, պուլկար կառավարութիւնն ամենախիստ հրամաններ տուաւ օսմ. սահմանագլխոյ քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց, որպէս զի ձերբակալեն ամեն կասկածելի մարդ, եւ խիստ միջոցներ ձեռք առնուն ամեն զինեալ մարդու դէմ որ ուղէ սահմանագլուխն ներս մտնել։

—Վիէննա, 18. Բրլ. Փուլէտ կ'իմանայ թէ Խնամակալութիւնը տրամադիր է հրաժարիլ, եթէ Դեսպանախորհուրդը կազմուի պուլկարական խնդիրը լուծելու համար, և եթէ արդի Սոպրանիէն օրինաւոր ճանչուի։

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Լոնտ, 19. Երէկ Լոնտոնի խորհրդարանական ակմբին մէջ տրուած ներկայացման միջոցին, մէկը պոռաց թէ «կրակ կայ», և ընդհանուր խուճապ մը ծագելով, հանդիսականք իրար կոխկրտեցին, և ի մէջ այլ պատահարաց, 117 անձինք մեռան։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

—Հռոմ, 21. Իտալական մամլոյ ընկերակցութեան կողմէ ի պատիւ պուլկար պատուիրակութեան տրուած կոլոնեն եղաւ յոյժ շքով։ Ներկայ էին Ծերակուտի և Երեսփ. ժողովոյ անդամներ, քաղաքապետն և շատ մը լրագրագիրք։

—Հոկտ. 21. Պապն ընդունեց Եաբոպինի Կարդինալին հրաժարականը յարտարելու դործոց Նախարարութենէ վատիկանի, և հաւանորէն պիտի անուանէ զնա Նախարար առաբելական պալատան։

ՀՆԱՑԱԾՏ Ի ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱ

—Պոստոն Ա.յրեւ-է կը հեռագրուի թէ հնտահատը կ'աւելցնայ Արժանդին Հանրապետութեան մէջ։

ՎԻՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ ԴԺԳՈՀ

—Պերլին, 22. Կայսրն ընդունելով Բրուսիոյ Աւագ ժողովոյն ուղերձը, շնորհակալութիւն յայտնեց, և յաբեց թէ Բրուսիոյ ամէն կողմերը տեղի ունեցող համակրանից ցոյցերէն կերեւի թէ Դերմանիոյ Երեսփ. ժողովոյ լուծումն հարկաւոր էր։ Կայսրն յայտարարեց թէ այդ ժողովոյ ընթացքը խորապէս վշտացուցած է զինք, և թէ բանակը զօրացնելու նպատակն ունեցող տնօրինութիւնք պատերազմի վտանգը պիտի նուազեցնեն։

—Պերլին, 20. Նէրա Տեսչ Ա.Լ. Զայդոնի, յիշելով թէ ֆրանսական կառավարութիւնը մեծաքանակ գերմաններ և փայտեր կը դնէ Ալզասէ, կըսէ թէ Ֆրանսայի նպատակն է գերմանական սահմանաց վրայ նոր զօրանոցներ կառուցանել՝ աւելի մեծ թուով զօրք համախմբելու համար։

—Լէնդոն, 20. Սրանպրդ կը խոստանի թէ Սոպրանիէն ապօրէն է, քանի որ Բուլեի մասնակցած է անոր ընտրութեան, բայց չընդունիր որ Խընամակալութիւնն հրաժարի նոր Սոպրանիէի մ'ընտրութենէն առաջ։ Կը կարծէ թէ այս հիման վրայ բաւական խոհութիւն մը կրնայ դոյանալ։

ԷՄԻՆ ՓԱՇԱ

—Լէնդոն, 21. Պ. Սդէնլի Էմին փաշան փրկել պիտի երթայ Բոնկոլի ճամբով։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ Ի ՀԱՐԱՒ. ԱՖՐԻԿԷ

—Պերլին, 20. Պոէրք որ հաստատեր էին գաղթականութիւն մը Իկրոդիոնդէն՝ ինդրեցին գերման կառավարութենէն որ գրուին ընդ պաշտպանութեամբ Դերմանիոյ։ Վիլհելմ Կայսրն ընդունեց։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ

—Լէնդոն, 21. Ալեքսանդր Իշխան, որ Լոնտոն կը դտնուի, վաղը կը մեկնի, Եգիպտոս երթալու համար։ (Կըսուի թէ Վիլհելմ Կայսրն ինդրեր է Ալեքսանդր Իշխանին հօրմէն որ իւր որդին «քիչ մը ժամանակ ճամբորդէ», այսինքն՝ Դերմանիա չդայ։ մինչեւ որ պուլկարական ինդիրը լուծուի։)

ՄԻՆՍԻԵԼ ԻՇԽԱՆՆ

—Լէնդոն, 18. Թաշէ խորհուրդ կուտայ Պուլկարներուն հաւանիլ նոր Սոպրանյէի մ'ընտրութեան, բայց մերժել Մինկրել Իշխանը։

ԿՈՒՐԲՈ ՁՕՐԱՎԱՐ

—Վարշաւայէ կը հեռագրուի առ Փոլէք. Բոբ. թէ ռուսական Բոլոնիոյ կուսակալ Կուրբօ զօրավար, Ամանորի ընդունելութեանց առթիւ, խաղաղական ճառ մ'արտասաներ է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը չորբերական մ'ուղղելով մայրաքաղաքիս բոլոր Թաղական Խորհրդոց, Դատական Վսեմ. Նախարարին մէկ հրամանագրոյն իմացան հաղորդեց, որոյ համեմատ արդիլուած է եկեղեցեաց կողմէ չորջաբերութեան հանել մանր դրամատոմսեր։ Ն. Սրբազնութիւնն յանձնարարեց որ եթէ այդ կարգի դրամատոմսեր չորջաբերութեան հանուած են, անմիջապէս հաւաքելով չնչուին և տեղեկագրուին ի Պատրիարքարան, որպէս զի հարկ եղած պատասխանը տրուի Դատական Վսեմ. Նախարարին։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ԶՄԻՒՐՆԻՍ.—Տ. Կ. Ս.— 10 յունվար թուականի դրութիւնդ ստացանք։ Անդորրագրոյց ծրարը պիտի յանձնուի այն հասցէին որը կը կրէր։

Բժշկական Բաւագրքի 43, 44 և 45 րդ հատորներն ալ կը զրկեմք ձեզ։ Ստացեալը դեռ հրատարակուած չէ։

ԲԱՐՍԵՂ Ե. ԷՐԷՔՐՃԵԱՆ

ՄԱՐԱԽ ԹԷ ՄԱ ՈՒԽ

Բանասիրական տետրակ մ'է որ կը հետաղօտէ թէ Ցովհաննէս Մկրտչի կերածը մարուխ էր թէ մարախ, և որ արժանի է բանասիրաց ընթերցանութեան։ Կը ծախսուի, ի դէն 1 ղրուշի, ամէն դրավաճառաց քով։

Հրատարակուեցաւ «ՁԱՇԱԿ ՈՍԿԵՂԷՆ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ» գրքար հանդիպի Բ. տարւոյ Ա. (յունուարի) թիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Ազգ ի Խնամակալաց Հանդիսիս։—ՊԱՏՄԱԿԱՆ. Պատմութիւն Հայ մատենագրութեան. (Ա. Մ. Գ.)— Գիւտ եւ ազդեցութիւն արուեստի տպագրութեան. (Ա. Մ. Գ.)— ԳԻՏԱԿԱՆ. Թէ գիտուն հանրութիւն մարդակերպք ընդ մարդոյ... (Ց. Գ.)— ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Ի Գրոց Տեսլեանաց. (Ս. Գ.) — Աստուած (Ց. Գ.) - Առանձինն բանք Հայերէն լեզուի. Բ. (Ց. Գ.)։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Պ. Տրական Զանբոֆ այցելութիւն տուած է մայրաքաղաքիս բոլոր մեծ դեսպանաց որը ընդունելով զինքը սիրալիր տեսակցութիւններ ունեցած են իւր հետ, ի բաց առեալ անդլ. դեսպանն որ յայտնել տուած է սակայն թէ ուրիշ օր մը պիտի որոշէ զինքն ընդունելու համար։

Մասնաւորապէս գերմանական դեսպան Պ. Բատովիճ և ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Իմպէռ ապահոված են Պուլկարիոյ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը՝ թէ իրենք լիովին պիտի աջակցին նոա իւր հայրենաբար և խաղաղասիրական միջամտութեան յաջողման։

—Տը. Վուլբովիչ երկուշաբթի երիկուն Բ. Դուռն երթալով, Մեծ-Եպարքոսին յանձնեց պուլկար Խնամակալութեան պատասխանն ի մասին այն առաջարկութեանց զորս կայս. կառավարութիւնն ըրած էր, շաբաթ օրը Մեծ-Եպարքոսին եւ Պ. Զանբոֆի միջնորդութեամբ։ Սեղանին կատարուած բանակցութեանց պահուն։ Լ. Հէրալդ կիմանայ թէ Խնամակալութեան պատասխանն հաշտարար ոգւով մը գրուած է, որ կատարուած բանակցութեանց յաջողապէս աւարտումը պիտի դիւրացնէ։ Մանրամասն կրսէ ընդհակառակն, թէ Խնամակալութիւնն հիմնական առարկութիւններ կը յարուցանէ Պ. Զանբոֆի յիշատակագրոյն պարունակած գրեթէ բոլոր պայմանաց դէմ։ Իսկ Թարէթ կը շտապեցնայ յայտարարելով թէ «Պուլկարական խնդրոյն ի մօտոյ կարգադրման յոյսերն տակաւ կը հաստատուին։»

—Պուլկար պատգամաւորութիւնն որ Հռոմէ մայրաքաղաքս կապտուէր այս ուրբաթ, շոգենաւին հասած չլինելով յառաջիկայ երկուշաբթի միայն պիտի կարենայ Կ. Պոլիս ժամանել։

—Պ. Զանբոֆի կողմէ Բ. Դրան մատուցեալ յիշատակագիրն հեռուեալ եօթն պայմանները կը պարունակէ ոբոցմով միայն կարելի պիտի լինի, կըսէ, երկու կուսակցութեանց ներկայացուցիչներէ խառն նախարարութիւն մը հաստատել ցընտրութիւն Պուլկարիոյ իշխանին։

1. Խնամակալութեանը հրաժարումը։

2. Նախարարութեան մը կազմութիւնն յորում իւրաքանչիւր կուսակցութիւն իւր ներկայացուցչին ունենայ։ Արտաքին և ներքին գործոց նախարարի պաշտօնները պէտք է յանձնուին ռուսասէր կամ՝ զանբոֆեան կուսակցութեան ներկայացուցչաց, իսկ պատերազմական նախարարութիւնը ռուս զօրավարի մը որ արդէն վարած լինի դայր. պաշտօն։

(Պ. Զանբոֆի բերանացի յայտարարած է որ եթէ Խնամակալութիւնը կընդունի այս պայմանն, կարելի է պատերազմական նախարար անուանել օսմ. Ծառայութեան մէջ դտնուող սպայից մին զոր նշանակէ Վեհ. Սուլթանն)։

3. Արդի Սոպրանիէն լուծուի և նոր Ազգ. ժողով մը ընտրուի, ազատ պայմանաց մէջ։

4. Ընդհանուր ներման արժանանալով, իրենց պաշտօններու մէջ վերահաստատուին այն սպայք որք Պուլկարիայէն հեռացուած էին վերջին դէպքերու պատճառաւ։ Նմանապէս ներում շնորհուի բոլոր քաղաքային պաշտօնատարաց և այլոց որք դատապարտութիւն մը կրած են։

5. Նոր կազմելի խառն նախարարութիւնը նոր Սոպրանիէին պէտք է ներկայէ Մինկրելիոյ իշխանին ընտրելիութիւնն Ռուսիոյ և Թուրքիոյ կողմէ առաջարկեալ։

6. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան։

7. Այժմ Խնամակալութեան ձեռամբ կատարուած զինուորագրութեան յետաձգումը։

—Թարէթ կը հերքէ լրագրաց ոմանց տուած այն լուրը, թէ Բ. Դուռը վերջերս ծանուցագիր մ'ուղղած է պուլկար Խնամակալութեան։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Լ. Հէրալդ հեռուեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ կիւրակի դիշեր ի պատիւ անդլ. դեսպանին Եըլոզրի պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին վրայ։

Բատ հրաւէրի Վեհ. Սուլթանին, անդլ. դեսպանն եւ Տիկին ու Օրիորդ Հուլդէ՝ ընկերակցութեամբ Սըր Ալֆրէտ Սանտիսընի եւ Տիկին Սանտիսընի՝ կիւրակէ երեկոյ Եըլոզրի պալատը գնացին ներկայ դտնուելու ի պատիւ իրենց տրուելիք սեղանին։ Հրաւիրեալք կայս. պալատն հասնելով, Եըլոզրի դարասանի Բէօյկերէ մին մասն ուր կը դտնուէին Մեծ-Եպարքոսն, Դաշի Օսման փաշա, Միւնիր փաշա, առանց համեստութեան, պատուանշան ի կուրծս։ Քանի մը վայրկեան յետոյ, Սըր Ռ. Հուլդէ եւ Սըր Ա. Սանտիսընն Վեհ. Սուլթանի մօտ առաջնորդուեցան Միւնիր փաշայի միջոցաւ։ անդլ. դեսպանն Ն. Վեհափառութեան մատոյց իւր յանձնարարագրերն եւ իւր նախորդին՝ Սըր Լոմ. Թորնդրնի հրաժեշտի գրերն։ Սըր Ռուիլէմ Հուլդէ յետոյ Վեհ. Սուլթանին մատոյց Վիքթորիա Թագուհւոյն մէկ ինքնագիր նամակն որ Հէնրի Պարէնպէրկի իշխանին եւ իշխանուհւոյն մանչ զաւակի մը ծնունդը կ'աւետեր։ Ն. Վեհափառութիւն իւր շնորհաւորութիւններն ընելէ յետոյ, գոհունակութիւն յայտնեց որ Սըր Ուիլիէմ Հուլդէ նման նշանաւոր եւ փորձառու դիւանագէտ մը իւր արքունական մօտ դեսպան կը կարգուի։ Այս ունկնդրութենէ յետոյ, դեսպանը վերադառնալով այն սրահն ուր կը դտնուէին Տիկին և Օր. Հուլդէ և Տիկին Սանտիսընն՝ առաջնորդեց զանոնք կայսերական դահլիճն և Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց։ Ն. Վեհափառութիւն սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ այդ Տիկնանց և թեան առնլով զՏիկին Հուլդէ սեղանի տարաւ և բաղմեցուց զնա իւր աջ կողմն։ Ձախ կողմը բաղմեցաւ Սըր Ռ. Հուլդէ։ Սուլթանին հանդէպ կը դտնուէին կայսերական իշխանք Մէհմէտ էֆէնտի և Թէվֆիկ էֆէնտի որոց առընթեր բաղմեցան Օր. Հուլդէ և Տիկին Սանտիսընն։ Սեղանատան յարակից սրահի մը մէջ կը նուագէր կայս. նուագածուացխումբը։ Ճաշի ժամանակ Վեհ. Սուլթանն կառնդուն խօսակցութիւն մ'ունեցաւ Իւր հիւրերուն հետ։ Սեղանէն յետոյ, Ն. Վեհափառութիւն երեք տիկնայրն հրաւիրեց մօտակայ սրահ մը ուր կայս. կանանոցին չորս չէրքէզ աղջկունք գեղեցիկ նուագարաններ կը զարնէին։ Այս միջոցին, ըստ փափաքանց Վեհ. Սուլթանին, Թարգմանի պաշտօն կատարեց Տիկին Սանտիսընն։

Ապա Սուլթանն անդլ. դեսպանին բով վերադառնալով կէս ժամու չափ խօսակցեցաւ նմա հետ։

Դիշերուան ժամը 3 ին միջոցներն հրաւիրեալք մեկնեցան կայս. պալատէն և կառքով դեսպանատուն վերադարձան քանի մը թիկնապահաց ուղեկցութեամբ։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՂՈՒԹԻՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդը ժամանակէ մ'ի վեր կը քննէր Հայոց Փաշայի երկաթուղեայ ընկերութեան մէկ ծրագիրն որ կառաջարկէ Նիկոմիդիոյ երկաթուղոյ գիծն երկարել մինչեւ Էնկիւրի եւ անտի Տիարպէքիր։ Նախարարաց Խորհուրդն իւր քննութիւններն աւարտած լինելով, որոշած է տալ նոյն ընկերութեան խնդրած մենաշնորհն եւ այս մօտ տեղեկագիր մը պատրաստելով Վեհ. Սուլթանին մատուցած է ի վաւերացումն։

Կայս. կառավարութիւնն երաշխաւորած է շինութեանց ծախքն, իւրաքանչիւր հաղարամէտրի համար 23,000 ֆրանք, որոյ փոխարէն պիտի վճարէ մէկ երրորդն տասանորդական որոց այն յատելեալ մասին որ պիտի գոյանայ երկաթուղւոյն շինութեամբ։

Այս ընկերութիւն օսմանեան Ընկերութիւն մը պիտի լինի որ նախ Հայտար-Փաշա-Էնկիւրի գիծը պիտի աւարտէ եւ յետոյ Էնկիւրի-Տիարպէքիրի գիծն շինութեան պիտի ձեռնարկէ։ Ընկերութիւնն յանձն առած է կայս. Ֆերմանի ելնելէն տասն-հինգ օր յետոյ շինութեանց սկսիլ։ Հակառակ պարագային մէջ, ընկերութիւնը պիտի կրսնցնէ այն գումարն զոր իբրեւ ապահովութիւն յանձնած է կայս. կառավարութեան։ Նոյնպէս շինութեանց աւարտման պայմանաժամն եւս որոշուած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրագրէն քաղուած)

Ցարտեի է թէ Եգիպտական կառավարութիւնն յատուկ դաշնագրեր կնքած է Ցունաստանի եւ Անգլիոյ հետ՝ ծխախոտներուութեան համար։ այս դաշնագրեր երեք տարւոյ պայմանաժամ ունին որ կը լրանայ 1888ին։ Վսեմ. Ղազի Մուխթար փաշայի նախաձեռնութեամբ, Աղեքսանդրիոյ մաքսատանց տնօրէն Պ. Շմիդ մայրաքաղաքս եկած է Թուրքիոյ հետ եւս յատուկ պայմանագիր մը կնքելու համար, որոյ նպատակը պիտի լինի օսմ. ծխախոտին յեգիպտոս ներմուծումն դիւրացնել։

—Երկաթուղեայ միացման գծերու Պէյլօվան ի Վաքրէյ մասն աւարտած է։ Նմանապէս Իսկիլիպի մասն, ի բաց առեալ մէկ քիլոմէտր տեղ, որ կայարանի մը շինութեան պիտի յատկացուի։ Հետեւաբար արեւելեան երկաթուղեայ ընկերութիւնն որոշած է պնդակառաց (ոչելոնս) երթեւեկութիւն մը հաստատել ընդ մէջ Վաքրէյի եւ սերպական երկաթուղեայ վերջին կէտին։

—Օսմ. ծխախոտի Ըլիտիի վաճառումնք վերջին դեկտեմբեր ամսոյ մէջ կը հասնին 107,125 ոսկւոյ, այսինքն նոյեմբերէն 1,875 ոսկի պակաս։ Իսկ 1885 տարւոյ դեկտեմբերի վաճառմանց գումարն էր 161,000 ոսկի։

—Ռասիկ վերջին վեց տարւոց մէջ Թուրքիայէն արտածեալ ծխախոտի քանակութեան ցուցակն։

1880—81	տարւոյն մէջ	8927412 քիլօ
1881—82	»	12212540 »
1882—83	»	10611903 »
1883—84	»	10299239 »
1884—85	»	8913088 »
1885—86	»	11521126 »

1885-86 տարւոյն մէջ արտածեալ ծխախոտի բաժանմունքն են։

	քիլօ
Սերբիա, Ռումանիա, Պարսկաստան	146174
Եւրոպա եւ Ամերիկա	10707962
Առանձնաշնորհեալ դատառներ	666990
Քիլօ	11521126

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ փետրուար 12 (Ն. Տ.) շաբաթ դիշեր դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէս մը պիտի տրուի Բերայի Ֆրանսական Նոր Թատրոնին մէջ, Լուդէր Իւրաչի Ֆրասուէն Վէրէն ընկերութեան հաստատման երկրորդ տարեդարձին առթիւ։ Այս պարահանդիսի հասոյթը պիտի յատկացուի հիւանդանոցի մը հաստատման որոյ սկզբնաւորութեան համար անբաւական եղած էր անցեալ տարի տրուած պարահանդիսի հասոյթը։ Ընկերութիւնը կը յուսայ թէ Բերայի հասարակութիւնը պիտի փութայ ներկայ գտնուիլ իւր պարահանդիսին որ մարդասիրական նպատակ մ'ունի և զոր վայելուն ու չքեղ ընծայելու համար յատուկ ջանքեր կը լինին։

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեանց միացմամբ առաջնոյն խորհրդականն և իւր օգնականք անպաշտօն մնացած են։ Դիտական թարգմանութեանց Դիւանն եւս ջնջուած լինելով նորա քարտուղարք այլ եւ այլ պաշտօնատանց մէջ պաշտօնի պիտի կոչուին։

Վերոյգրեալ երկու նախարարութեանց միացմամբ եւ Անտառաց ու հանքաց ժողովոյ ջնջմամբ անպաշտօն մնացեալ պաշտօնատարներէ անոնք որք հանգստեան թոշակ ստանալու տարիքին մէջ կը դտնուին հանգստեան թոշակի վարչութեան պիտի դիմեն եւ անոնք որք իբր կառավարիչ կամ հաշուակալ՝ գաւառներու մէջ պաշտօն վարած են այդ տեսակ պաշտօններ պիտի վարեն։ անոնք որք նախապէս պաշտօն վարած չեն՝ քննուելով դայմադամութեան և այլ պաշտօններու պիտի կոչուին։ Վերջապէս անոնք որք ոչ է պաշտօն վարելու անկարող կը դտնուին, եթէ որոշեալ պայմանաժամի մը մէջ գործ մը չդտանին, իրենց նախապէս ստացած ամսաթոշակի մէկ քառորդը պիտի ստանան։

—Կրէտէի Նորընտիր կուսակալ Բոսդաքի փաշա նախընթաց օր յատուկ հրաւէրանօք կայս. պալատ գնաց։

—Մարտիի Բաբի տեր և անդլ. խորհրդարանի անդամ Սըր Ալկերնոն Պորթուկալ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Լոնտոն։

—Առողջապահական յանձնաժողովը նկատելով որ Խտալիոյ մէջ հնտախտն անհէտ եղած է, որոշած է բառնալ քարանդինան և այդ կողմերէ եկող նաւերու մէջ միայն բժշկական այցելութիւն մը կատարել տալ։

—Հէրէրէ՝ որ երկուշաբթի օրը ծանուցած էր թէ Առեւտրական առաջին դատարանի նախագահն և անդամք պաշտօնանկ եղած են, այսօր կերպով մը կը հերքէ զայդ լուր ըսելով թէ Դատական Նախարարութիւնն այդ մասին տակաւին որ և է պաշտօնական գործողութիւն կատարած չէ։

—Մարտիոյ օսմ. նորընտիր դեսպան Թէրլան պէյ իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի ի մօտոյ։ Զինուորական ընթիլ Ցանձնաժողովոյ անդամ Իսմայիլ Հաֆզը փաշա ևս վաղը Պալատա կուղեւորի գաւառին այլ և այլ կողմերը դտնուող այլ և այլ տեղերու անհամաձայնութիւնները կարգադրելու համար։

—Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Բոսնիայի վերջին երկրաշարժը բաղում վնաս պատճառեր է դաւառին այլևայլ կողմերն, հրամայած է Վսեմ. Ճէվվատ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ նպաստամատոյց յանձնաժողովին՝ հեռագրաւ խնամալ Բոսնիայի կուսակալութենէն թէ ո՞րչափ գումար պէտք է տարաբաղդ արկածելոց ցնաստ դարմանելու համար։

—Տը. Վուլբովիչ կը բանակցի օսմանեան հեռագրաց և թղթատարութեան վերատեսուչ Իզզէթ էֆէնտիի հետ, որպէս զի օսմ. և պուլկարական թղթատարութեանց միջոցաւ Կ. Պոլսոյ և Վիէննայի միջեւ թղթատարական ուղղակի յարաբերութիւնք հաստատուին երկաթուղւոյ միացման գծերու չաւարտած մասին վրայ թղթատար կառաց երթեւեկութիւն հաստատելով։ Այս կերպով շաբաթը չորս թղթատար պիտի բանի, բաց ի շաբաթ և երեքշաբթի աւուրց Վառնայի թղթատարէն, որով շաբաթը վեց թղթատար պիտի ունենանք ընդմէջ Կ. Պոլսոյ և Վիէննայի։

—Բ. Դուռն պաշտօն յանձնած է Իւլէմա Լութֆի էֆէնտիի, որ քննչական պաշտօնով Հիճազ կը դտնուի, քննել Մէքէնէի զինուորական հրամանատար Ֆէրիզ Մուսթաֆա Բիֆաթ փաշայի դէմ եղած բողոքները։

—Կրթական Նախարար Միւնիֆ փաշայի Նախագահութեամբ եւ մաքսատան վարչական ժողովոյ Նախագահ Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտիի եւ օտար մասիոյ դիւանի առաջին քարտուղար Բանճիրի էֆէնտիի անդամակցութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի ամբողջ Թուրքիոյ վիճակագիրը պատրաստել, իւր աշխատութիւններն աւարտած լինելով տեղեկագիրը պատրաստած է եւ ի մօտոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին պիտի մատուցանէ։

—Պոլսոյ Նախնական դատարանի պատժական ճիւղն ի մօտոյ պիտի ըստ բաղի դաղթականաց Ցանձնաժողովոյ նախկին դանձապահ Մէէմէտ էֆէնտիի դէմ յարուցեալ ինչ ինչ ամբաստանութեանց խնդրոյն։

—Մարմարաղաբիս աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Վէպրնօ Լիզպօնի դեսպան անուանեցաւ։

—Բ. Դուռն հեռագրաւ Կ. Պոլիս հրաւիրեց զՍայիպ պէյ՝ որ ճէմիլ փաշայի արարքներուն վրայ քննութիւն մը կատարելու պաշտօնով Հալէպ ղրկուած էր։

—Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու Բեդրոսպուրիէն ճանրայ երեր է մայրաքաղաքս վերադառնալու համար։

—Ոստիկանութեան օրագրութիւնն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ նեչլոյ տպարանին մէջ պատահած դողութեան վրայ զոր ծանուցինք արդէն։

«Ոստիկանութիւնը տեղեկանալով որ անցեալ կիրակէ դիշեր նեչլոյի տպարանը գողեր մտեր և դրամարկղը խորտակելով բաւական դրամ գողցեր են, անմիջապէս տպարան երթալով քննութիւն մը կատարեց և հասու եղաւ թէ կարելի չէր որ դուրսէն գող մտնէ, ըստ որում դուռը ներսի կողմէն գոցուած է չորս երկաթեայ մոլթերով, հետեւաբար գողերը ներսէն են. ուստի ձերբակալեց տպարանի դիշերապահներն և քննութեան ձեռնարկեց։»

—Ճիսրի Մուսթաֆա Փաշայի բնակիչներէն Բերլա անուն հրեայ մը և Ռոտոսթոյի Եաբօ անուն հրեայ մը իտալական կրօնն ընդունեցան. առաջինը կոչուեցաւ Աիչէ Ֆաչգա և երկրորդն Եուսուֆ։

—Ուրֆայի (Եդեսիա) ժողովուրդն հանրագիր մ'ուղղելով Բ. Դրան, շնորհակալութիւն յայտնած է տեղւոյն նախորդ կառավարիչ Թէրլան պէյի պաշտօնավարութեան մասին։

Ա. Զ. Դ.

Մեր «Նկարագրական Ուղեւորութիւն ի հայաբնակ գաւառս» երկասիրութեանց վաճառման կեդրոնատեղին է Մեծ. Վարդան Աղամալեանի եւ եղբարց գրավաճառանոցը, Պոլիս, Զաքաքիրլար Եօղուշը, թիւ 51։

Դին.— Ա. և Դ. մասերն 8 ական եւ Բ. մասը 10 դահեկանի։

Վարժարանաց, ինչպէս եւ աւելի քանակութեամբ գնողաց համար գոհացուցիչ զեղչ կը լինի։

Դաւառաց համար յանձնարարութիւնք ճշդիւ կը կատարուին թղթատարով, որը ծախքը մեզ կը վերաբերի, առանց գնոյ յաւելման։

2—3 ՄԻՐՈՒՆՈՐԵԱՆ

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր ՊՈՌԱՍ

Վաղը, հինգշաբթի գիշեր, ՎԻԼԼԱՐՍԻ ՇԵՏԵԼԱՁՕՐՆԵՐՆ, յորում Ցը. Հասէլմանն՝ Բոզ Ֆրիքէի դերը պիտի կատարէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀՈՎԱՍ

ՖՐԱՆՍԱՍՏԻՐ ԵՒ ԹՈՆԳԻՆ

Հանոյ, 23 յունուար

Ցունուար 21 ի գիշերն, գնդապետ Պոլաս գրաւեց Մէքի ամրոցն Թան-Հոայի նահանգին մէջ, ասպանելով 500 ապստամբ Գնդապետն, որ ոչ մէկ մարդ կորուսած է, կը հաղորդէ փոխատարները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Բարիզ, 23 յունուար

Սակարանին մէջ դներն ինկան երէկ, Տէյլ Նէ-ղի հրատարակած անհիմն լուրին վրայ թէ Գերմանիա բացատրութիւն պահանջեր է Ֆրանսայէն՝ սահմանագլխոյ վրայ զօրաց համախմբման համար։

ԱԺԱՆՆ ՌԻԻԴԷՐ

Պերլին, 23 յունուար

Նէրա Տէյլ Անէյտ Զայթունգ անհիմն կը յայտարարէ Տէյլ Նէ-ղի հրատարակած լուրը թէ Գերմանիա բացատրութիւն պահանջեր է Ֆրանսայէն՝ սահմանագլխոյ վրայ զօրաց համախմբման համար։

ԳԻՐԱՄԱԿՈՒՆ

ՊԱՆԱԼԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Պանալթիա, 14 յունվար

ԲԵՆԹԱՅԻ ՓՈՂՈՑԱԿԱՆԴԻՐՈՅ

Ամ. Լիմանարանի վրայ դանգրայի)	110 5/4
» » » (վճարելի)	110 3/8
» Ռարդ. » (դանգրայի)	22 77 1/2
» » » (վճարելի)	22 85

ԲԵՆԹԱՅԻ ԱՐԺԹԵԹԻՒՆ

Նամանեան Քօնսոլիտատ

	Գներ
Լուսկ Երեկոյ գոց (Մարտ. D. բ Գ. Կ	45 12
Գրաւելի գոցուելէն վերջը »	45 21
Երբայի մէջ »	— —
Ռուսական բացուելքաս	45 26
Զարմրրագրդի գին	45 28
Ռուսաղրդի »	45 26
Կէս օրին	45 28

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՆԻԼԻ

Երեկ Երեկոյ (Գ. Կ.)	40 16
Այս առաւօտ » »	40 30
Կէս օր » »	40 28
Խոհաւութիւն (1858) A	21
» (1862)	
» (1860)	
» (1863) B	14 10
(1872)	
» (1865)	
» (1869) C	15 26
(1873)	

ԻՆԻՖԻՔԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ Երեկոյ գոցուելքաս	79 20
Այս առաւօտ բացուելքաս Գ. Կ.	80
Կէս օրին	80

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Սոսիէ Ժէնէրալ Գ. Կ. Ռ.Ֆ.Լ.Ի.	3 10
Ֆրեսի ժէնէրալ Գ. Կ. Ռ.	6
Պանք ոբ Գոնս »	5 20
Լոս. Շանժ է վալեար	3 20
Ոբոմանէ »	287 1/2
Ժանէրի երկանգրի Ֆր	34 75
Ոգիկոտիսն ոբ Բէրիորիթ »	—
Համեմատագրի Լաբրիսմի »	82

ՔՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՅ

Ամանեան ասկի ... ԳՐ.	100
20 ֆրանգնոց »	87 36
Ռեգլիսկամ ոսկի »	110 35
Բոլ Իմբերիալ »	90 20
Ռուբլի »	54 20
Իսանգլի Թղթագրամ »	9 67
» արծաթ »	82
Սիրերի »	— —
Մեսէ. արծ. (տարբ.) »	107 1
Ֆրանց »	102 5
Հին գնոց »	102 5
Ելի դիզ »	97 30
Ինս. Ելի »	19 15

ՇԻՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 25 Ցունվար. ժամ 5 երեկ. (5 օրենք.)

Լոնտ. քանսոլիտ	100 3/8
Ամեր. » Սերի Դ. բացուելքաս	13 7/8
» » գոցուելքաս	13 7/8
» » Ա.	20 1/2
» » Բ.	14 1/2
» » Գ.	13 7/8
Սիսեան 1871	70
Խոհաւութիւն 1877	81
Պանք Օսմանա	9 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 1/4
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	74 7/8
» առանձն. (Բրիմիլէ)	94 1/4
Տոյրս Ռանիէ	69 1/4
Տանանիկ (փոխառ. Լուչիրա)	94 1/2
Հունգարական պարտատոմսեր 4%0	— —
Օսմանական Խարիսի վրայ	25 57 1/4

Վիէննա, 25 Ցունվար, ժամ 4 երեկ.

Օսմանական Լոնտոնի վրայ	128
Օսմանական Արկանագրի	16 20

Բարիզ, 25 Ցունվար, ժամ 3 վայր. 45 երեկ.

Արտաքին Լուանի 4 1/2 %0	108 70
» » 3 %0	80 37 1/2
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ. բացուելքաս	13 80
» » գոցուելքաս	13 92 1/2
» » Սերի Բ.	— —
» » Գ.	14
Օսմ. ելի » գ. ուզի	32 50
» Ռեգիի բաժնետոմսերը	— —
Պանք Օսմանա	599 37 1/2
Դրեսսի Լիոնէ	560
» Ֆոնսիէ	1356 25
Համեմատոմս Լիոնի	1230
Պուեսի Ջանդրք	1980
Իսանական 5% 1877ի	99
Իսպանական Դանթ	96 66
Եգիպտական միացեալ	363 75
Օսմանական (արտաքին)	63 1/2
Բրազիլի Թիւրք	346 25
5 %0 Հելլենական	300
Էջ Լոնտոնի վրայ	25 38

ԲԱՐԻԶ ԹԻԹԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 25 Ցունվար, ժ. 10 վ. 30 երեկ.

Ֆրանսական Լուանի 4 1/2 %0	— —
Սոսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ	14 07 1/2
Եգիպտական	366 25

ԳԱՄԷԼԻԱ

194 Մեծ—փողոց Բերա 194

ԱՐՏԱՔՈՒՈՑ ԿԱՐԳԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Զգալի նուազում՝ ամենայն գնոց ապրանաց

ՄԻԱԿ ԱՌԻԹ

Սառնալոյ մեծաքանչէն, բրդեղէն և էն. ՑՈՑԺ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ

Այս վաճառումը պիտի սկսի Ցունվարի 12,24 էն և պիտի տեւէ մինչեւ ց3/15 Փետրու

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՍԹԸՐ, 15 դեկտ.

Մասաչուսէդ նահանգն իւր տարեկան ընտրութիւններն աւարտեց երէկ։ Սոյն նահանգ՝ ինչպէս որ ասկէ առաջ ևս ըսած եմք՝ միշտ հանրավարական քաղաքականութեան հետեւող լինելով, այս անգամ ևս նահանգապետ ընտրեց սոյն կուսակցութեան պատկանող արժանաւոր անձ մը։ Բայց այս տարի ինչպէս նաև անցեալ ընտրութեանց միջոցին տեղական ընտրութեանց ամենէ կարեւոր ման ընդ որս և ժողովրդի ուշադրութիւնն՝ ոգելից ըմպելեաց վաճառումն արգիլուելու է թէ ոչ՝ խնրոյն վրայ կեդրոնացած էր։ Անցեալ տարի ինչպէս որ գրած էինք բոլոր նահանգին մէջ Ուսթը քաղաքն էր միայն որ 800 քուէից առաւելութեամբ ոգելից ըմպելեաց վաճառումն արգիլած էր, իսկ այս տարի նահանգիս 16 քաղաքները սոյն արգելքը քուէարկելով հաստատէլէ վերջ, մեր քաղաք 638 քուէից առաւելութեամբ գինետանց վերաբացումն հաստատեց։ Որչափ զարմանալի է անցեալ և այս տարուան քուէարկութեանց արդիւնքն, այլ սակայն երբ յիշենք այն առանց որ կ'ըսէ թէ «Որչափ խոհեմութեամբ՝ նոնչափ լաւ կ'ելլէս»։ կը հաստատուի թէ անցեալ տարի քուէարկուած օրէնքներն եթէ չարաչար չգործածուէին, գինետունը և նոցա յառաջ բերած թշուառութիւնք մասամբ իւրք պիտի բարեկարգուէին, ինչպէս որ մէկ տարիէ ի վեր եղած փորձերն հաստատեցին թէ չափաւոր արգելքն աւելի ազդու կերպով կը գործէ արգիլել գինեմոլութիւնը քան բռնութիւնն։ Արդ՝ ոստիկանութիւնն ազակցութեամբ մորեանդ քահանայից, նախապաշարեալ հաւատացելոց և որ աւելին է բոլոր կեանքը գինեմոլութեամբ փճացնող Իւլանտացի մը որ վերջերս դարձի գալով չափաղանց զգաստացեր է ... տարեկան 2000 տոլարի փոխարէն, սոցա միացեալ բռնութիւններն յերկիր տապալեցին այն բարեկարգութիւնները որոց հիմնարկութիւնն բրած էր անցեալ տարի քաղաքիս Ժողովուրդն 800ի չափ քուէից առաւելութեամբ։

Կարծես խաւար դարերու մէջ կ'ապրինք։ աշխարհային իշխանութիւնք, երկնային զօրութիւնք, կրօնական խրատութիւնք, կանացի հրապոյրք, մէկ խօսքով ամէն տեսակ անարգանք և նախատինք ապարէզ կը կոչուին և բռնութեամբ ի գործ կը դրուին գինեմոլութիւնն արգիլելու համար։ Անմեղ մանկիկք, սիրասուն աղջկունք, ազնիւ կանայք և խոկուն մարդիկ կը հրաւիրուին երդնուլ թէ ոգելից ըմպելիք չպիտի գործածեն, և զայս այն ատենն սահմանաձակ և ամոթալի միջոցներով կը գործադրեն որ հասարակաց կարծիքը կը յուզուի, կսպառնայ և վերջապէս ահա երէկուան օրն իւր առատ կամքը կը դատապարտէ զանոնք։ Քուէարկութեանց կեդրոնները զարմանալի տեսարան մը կ'ընծայէին երէկ. բոլորքան եկեղեցեաց հարաստ և հնաղանդ զաւակներու կանայք ու աղջիկներ քուէթուղթ ի ձեռին պաշարած էին քուէտուփերն, անդին սեղաններու վրայ սուրճ, թէյ, կարկանդակ և այլ անուշեղէնք ձրի կը բաժնուէին քուէարկուաց մոլեռանդ տիկնոջ մը ձեռամբ որուն դոգնոցը ձեան նման ըսպկնակ և լինքը կոյտի մը չափ ամբիծ էր։ «Ոչ-քուէ տուր և փրկէ ընկերութիւնը» կ'ըսէր մեղ դեղեցիկ օրիորդ մը։ Ա՛հ, օրիորդ, ընկերութիւնը փրկել կարող չեմ՝ այլ զձեզ, եթէ կամիք, կրնամ գուցէ փրկել, պատասխանեցի և ես։—Շնորհակալ եմ, ես արդէն փրկուած եմ, զի չեմ ըմպեր, և երբէք չեմ արբեցած, պատասխանեց աղջիկն. և ես «Քուէարկեցի նորա սիրոյն համար, կորուսի իմ ազատ քուէն։ Հանրավարական, այսինքն ըմպելեաց դէմ եղող կուսակցութիւնն հարիւր հատ երկձի կառք վարձած էր քուէարկելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիքը կեդրոնները տանելու համար ձրիապէս. կառքերն և ձիերն սպիտակ լաթերով ծածկուած էին որոց վրայ զանազան անուններ, քուէարկութեան նպաստաւոր խրատներ ևն. կային։ Քուէարկութեանց կեդրոնները կանանց ներկայութիւնն սա առաւելութիւնն ունէր որ ոչ ոք չէր ծխեր և ոչ ոք կը հայհոյէր. առժամանակեայ պարկեշտութիւն մը կը տիրեր հոն որ բացառութիւն մ'է առ հասարակ ընտրութեանց ժամանակ. հետեւապէս ոստիկանութիւնը պարզ հանդիսատես եղաւ բոլոր օրը։

Քուէտուփք՝ ինչպէս որ Սէթ-Եփի մէջ նկարագրուած էին անցեալները՝ քառակուսի մտուկներ են դագաթին ճեղքուածով մը միայն բացուած, ուրկէ կը նետես քուէթուղթը։ Մտուկին ճակտին վրայ, որ ժողովրդեան դէմ կանգնած է, փոքր դուռ մը կայ բառակուսի ապակիով մը փակեալ որուն մէջ կ'երեւան քուէից թիւերը։ Մտուկին ունի փոքր անխ մը դուրսի կողմէն, իսկ զանազան գործիքներ ի ներքուստ. ուստի երբ քուէթուղթը մտուկի դագաթը բացուած ծակին մէջ դնես, սրտուկին գործողութեանն հսկող պաշտօնեան դուրսի կողմի անիւը կը դարձնէ, որով մտուկին մէջ գտնուող գործիքները քուէթուղթը բռնելով կը քաշեն ներս և կը տեղաւորեն մտուկին յատակը՝ զանգակի հնչուն ձայն մ'ելս հանելով, եւ ահա այս միջոցին մտուկի ճակտին վրայ ապակիով գոցուած տեղւոյն վրայ կը տեսնես որ քուէն թիւ մ'ելս աւելցած է մտուկին մէջ։ Մէն մի քուէ ընդունել, տեղաւորել և թուով նշանակելու համար մի միայն հինգ մանկերկրորդ կը բաւէ։ Երկու հակառակ կուսակցութեանց քուէներն որոշակի արձանագրելու միջոց դտած չեն. քուէատուփերուն մօտ կանգնող անձինք մատիտով կը նշանակեն մէն մի քուէ երբ ան իրենց կուսակցութեան կը վերաբերի, որ յայտնապէս տեսանելի է, որովհետեւ քուէթուղթք, որ մեծ գրերով տպեալ են միշտ տպեալ կողմը դուրս կը ձգուի մտուկին մէջ, որպէս զի մտուկին մէջ եղած գործիքը զոյն տանի և կարգաւ շարէ, բոլոր թուղթերու տպեալ երեսը վեր դրուած, և այս կերպով բոլոր հանդիսականք ամեն վայրկեան ասց առջեւ կ'ունենան ընտրելեաց քուէներու թիւն ևն։ Մինչեւ հոս մեր գրածները կը հասկցուի թէ ոգելից ըմպելեաց դէմ եղող անձինք առ հասարակ ընիկ տեղացիքն և իրենց արքանեակներն են. սորա հակառակ գինետանց և գինեմոլութեանց մէջ շահ ունեցողներն առ հասարակ օտարականք, իւլանտացիք, ընդհանուր հռովմէադաւան և փոքր մաս մ'ալ ընիկ ամերիկացիք են։

Հռովմայ եկեղեցին, որ ահարկու զօրութիւն մը ունի, իւր հաւատացելոց վրայ կը բանեցնէ իւր ազդեցութիւնը, բոլորովին տարբեր եղանակաւ և տարբեր միջոցներով։ Քուէարկութեան օրը որ երեքշաբթի էր բոլորքանք իրենց ժողովարանները հաւաքուած կաղօթէին որ քուէից առաւելութիւնը ոչ լինի։ Մինչդեռ հռովմէադաւանք լուռ և խաղաղ կ'աշխատէին քուէ շահելու համար։ Հռովմէական եկեղեցեաց մէջ վերջին կիրակի օր ծանուցում եղած էր Ժողովրդեան թէ, եկեղեցին, սոյն խնդրոյ մէջ անտարբեր էր, թէեւ կը փափաքէր որ գինեմոլութիւնը բարձուի հաւատացելոց մէջէն։ Ահա այս չափը կը բաւէր բոլոր հռովմէադաւան հաւատացեալները ի կարգ հրաւիրել։ Այս վերջինք որ գրեթէ բոլորովին ռամկավարական կուսակցութեան կը վերաբերին, իրենք ևս հարիւրի չափ կառքեր վարձած էին իրենց կուսակիցները կեդրոնները տանելու համար. ասկէ ի զատ բոլորքան մոլեռանդ կանանց բաշխած սուրճ և թէյի փոխարէն իւլանտացիք ոմանք շիշերով գարեջուր կը բաշխէին ձրի, և ահա այս «անկարգութեանց մէջն էր կարգ և կանոնը» ինչպէս որ ըսած է Օտեան։ Վերջապէս ընտրութեան արդիւնքն զանազան կերպով կը մեկնուի իրրեւ պատճառ. նախ կանանց ներկայութիւնն ի քուէտեղիս, չատերու զզուանք պատճառած է կ'ըսեն. յետոյ՝ եկեղեցեաց միջամտութիւնն, լոկ բարոյական խնդրոց մէջ, ճնշում բանեցնելու խորհրդով, դեղ ապատրութիւն ըրած լինել կը թուի, և երբորդ՝ լրագրաց ոմանց իւրմանց կուսակիցներու աղօթքներուն վստահելով հարիւրաւոր տոլար գրաւ դրած և աշխարհի ասպարէզ կարդալ փորձած լինելն ևս անմարեալի եղած էր քուէարկաց խոհուն մասն։ Ինչպէս որ յայտնի է Մեացեալ Նահանգաց մէջ ընտրութեանց ժամանակ յոյժ հետաքրքրական գրութիւններ կը հրատարակուին որոց մէջ այս անգամ ռամկավարականաց շրջաբերականներէ միայն չանթերէ քաղուած մը կը հանեմ ատանոր։

Շրջաբերականն, նախապէս ծանուցանելէ վերջ թէ առաջին գինեդործն մեր փրկիչն էր և որ հրաժարած է «արբէք ի սմանէ» ևն. ըսելով, Նոյ նահապետի գինեմոլ լինելը, Պօղոս առաքելոյն այս մասի տուած հրահանգն և Սամուէլ մարգարէի ներշնչմամբ տրուած հրահանգները լիշելէ վերջ կ'ըսէ. «Կոյր կուրաց առաջնորդք. եթէ 5 սենթը փոխանակ գաւաթի մը գարեջուրի տալու կէս օրի ժամանակ երբ գործաւոր մարդն առ ի շղոյէ ժամանակն պատառ մը պաղ միս և չորցած հաց կուլ տալ ստիպուած է, ձեր եկեղեցեաց գանձանակները լեցնէ և դուք հնդկահաւ ու կարկանդակ ուտէք ձեր ընտանեաց և ծուխերու հաճոյքներովը շրջապատած, ձայն չպիտի հանէք, այնպէս չէ՞։ Դու չես սիրեր ըմպել, մի՛ ըմպեր. դու նորա պէսքը չես զգար, թո՛ղ անոնց որ պէտք ունին նորա կաղդուրիչ զօրութեան. դուք ազատ ես մերժել զայն և մեր ազատ եմք ըմպել։ Ըմպելիքս, ճաշակելիքս և ծխելիքս օրինաց ներքեւ դնե՛լ. տանտերերորդ դարու վերջին մասի մէջ թարկացած ուղղութիւնքներու պահուած է եղեր ոչ թէ միայն քարոզել այլ բռնանալ մեր վրայ։ Ժողովրդական արիւնը ծծող դատարկապորներ՝ որոց դուղերը լեգէոններն են, ասոնց ծարանք, մտնեսագէտք, չե՞ն կարդար Սամուէլ Թագաւորին խրատներն որ կ'ըսէ. «Անոնք օղին կը խմեն որ իրենց ազքատութիւնը մոռնան և իրենց ներդութիւնները չյիշեն։» (Առ.ա.գ, Գլ. 31.)

Ասոնց նման ալանդակ գրութիւններով ողողած են բաղաքս քանի քանի օրերէ ի վեր. այնչափ ազմուկ և արտասուք որչափ ազօթք. բայց ի՞նչ արդիւնք. պարզապէս «ևնա ծնաւ մուկն ինչն»։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՄԵԿԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

1815 տարին Բ. . . . զբօսարանն յամախողներուն մէջ, ամենէն յարատեւ եւ կանոնաւոր ժամերով յամախողը պզտիկ ծերուկ մ'էր, բաւական մաքուր հագուած, թէպէտեւ այնպիսի տարազով մը, որ ճշմարիտ հնութիւն մը կը համարուէր։ Ագեւոր և ականջալ, բայց առանց փոշոյ կեղծամ դրած էր, անփոփոխելի կերպիւ կը հագնէր, թէ՛ ամառ և թէ՛ ձմեռ, սեւ չուխայէ տարատ մը, նոյներանգ բրդեայ գուլպաներ, ծայրերը վար ինկած մկիներ, քսկին և եւուէն ուղղաթիթ ծակերով. երկայն բաճկոնը բաւական մեծակակ էր իւր կլորկեկ վոզը գոցելու համար, և իւր երկայն քանդոներով և մեռոդեայ խաչոր կոճակներով, շականակեգոյն վերարկուն, կտրուած-քսին ձեւովն, Հիւսպաննութեան գեղեցիկ օրերը կը յիշեցնէր։ այս ամենը սպակուած էր շաքարեղէնեայ գլխարկով մը, Ռօպէնսօն կոչուած, և որ կատարելապէս յարմարած էր մեացեալ կազմածին։

Այս հագուստն, որ գրեթէ էր հագուստն այն շատ մը գիւղացի ազնուականաց, որք Հարիւր-Օրերէ վերջ ամեն կողմերէ թափեցան, ինչպէս շատ մը կանաչ ամէզ գոյներէներ գարնանային անձրեւէ մը ետքը, ցանէր բան մը, որ եթէ ոչ այլոնդակ, գէթ արտասովոր եղած լինէր այն ժամանակը։

Այն միակ բանը, որ կրնար զարմանք պատճառել այս անձին վրայ, այն ալ իւր ներկայութիւնն էր այնպիսի սրճարանի մը մէջ, որ ազատականներու վայրը համարուած էր, մինչդեռ իւր հագուստով և կերպարանքով մարդերն աւելի կ'երեւային Վալուա սրճարանին մէջ, որ հոնկէ հեռու չէր։

Մարդուկը ամեն առաւօտ զրօսարան կուգար ճիշդ ժամը տասնին, գաւաթ մը սերախառն սուրճ և հաց կ'ուզէր, զոր ինք իւր ուզածին պէս կը մանրէր, բայց հարկ էր որ այս հացն օթեկ ըլլար։ Իւր սորոտութիւնը գիտնալուն, առջի օրուան հացէն կը պահէին, հետեւեալ օրը ծերուկին նախամաշին տալու համար. ասոր համար զրօսարանին տէրն և ծառաներն զայն կ'ուրոշէին իրենց մէջ, օթեկ հացով մարդը անուան ներքեւ։ Ծերուկին կերպէրն այն ասոնման միջոցնակ էին, որ կարծես թէ մարդամեքենայի մը զսպանակներէն քիչ պակաս մեքենական էին։

Երբ զրօսարանը կը մտնէր, շիտակ, առանց նայելու ոչ յաջ և ոչ յահեակ, կ'ուղղուէր պզտիկ կլոր, անպարմար և առանձին սեղանի մ'առաջ, որ այս պատճառաւ միշտ պարապ կը մնար։ Երբոր ճաշը բերէին գաւաթին քովը դրուած չորս կամ հինգ շաքարի կտոր՝ երը դրպանը կը դնէր, ամեն օր մէնեղոն քանակութեամբ կարագով հացը կը պատրաստէր, կ'ուղէր, կարծեմ միւնոյն քանակութեամբ ապով, եւ բնաւ լրագիր չէր կարդար։ Այս վերջին կէտին վրայ սրտին մէջ գտնուողներուն կարծիքներն իրարմէ տարբեր էին։ Այդ յամախողներէն ոմանք, իւր դրագիտութեան եւ քաղաքականութեան մասին ուներեցած խորին և բացարձակ անտարբերութեան վրայ հիմնուելով, ապուշներու չեղին մէկ տեսակը կը համարէին. այլք, տեսելի արդարադատ, ըստ իս, կը նկատէին զայն, հիշդ միւնոյն պատճառին համար, իրրեւ անձ մը վերին խնամատարութեան ողջմտութեան տէր։ Ինչ որ ալ ըլլայ, օթեկ հացով մարդը իւր բերնէն միակ անհրաժեշտ կերպիւ պէտք եղած բառերը կը հանէր։ Երբ իւր գաւաթ մը սուրճն աւարտէր, ընդհանրապէս մտներով, սեղանին մարմարիոնին վրայ մարշ մը կը զարնէր, ժամանակ ժամանակ կոչիկներուն կապերը վեր կը քաշէր, որ միւնոյն վայրկենին նորէն վար կ'կախուին. դրամը ուրոյ ծառայեն ստ մը կուտար, և առանց դրամատեղին առաջ նստող տիկինը բարեւելու դուրս կ'ելլէր։

Այս տարօրինակ մարդը ծիծաղի անյարմար չէր որ յամախողներն և ծառաները չփորձէին զանի իրենց խեղկատակութեանց առարիսն ընել։

Փոխ-տեղակալ մը, օր մը, ծերուկին հանելէն քանի մը վայրկեան առաջ մեաք ըրաւ անոր բնորոշ սեղանը նստիլ։ Մարդուկը, առանց դժկամակելու, մեաց կողմը նստեցաւ։

—Երկու հոգւոյ համար տեղ չկայ հոս, ըսաւ երիտասարդ յանդուգնը պեսն ոլորելով։

—Պիտի նեղուիմ, պատասխանեց պարկեշտօրէն անծանօթը։

Երիտասարդը մութաց անոր ձգել տեղը։

Ուրիշ անգամ մը ծառաներէն մին դիտմամբ ծերուկին մատներուն վրայ տաք սուրճ թափեց։

Բարկացած անծանօթն ոտքի ելաւ առանց բան մը ըսելու, և իւր տարիքէն չ'ըսպասուած զօրաւոր և արագ շարժմամբ մը իւր երկայն կոշիկին ծայրը երիտասարդ կատակողին այն մասին զարկաւ, զոր բաճկոնը բաց ձգած էր։

Ծառան ալ ևս չ'երեւաց սրահին մէջ։ Այդ յանցանոց ի պատիժ, տասնէրը զանի աքսորած էր խոհանոցը։

Կարճ խօսելով, օթեկ հացով մարդն յաջողած էր իւր կոզմը շահիլ իւր վրայ խնդացողները, թէպէտեւ բնաւ իսկ կարեւորութիւն չ'էր ինծպեր անոնց, և հակառակ երկու կամ երեք ծաղրերու զոր իւր քաղցրութենէն և հաստատամտութենէն օգուտ քաղել վ ըրին, իւր այցերն առանց ընդմիջելու շարունակեց։

Օր մը, դէպի 1819ի վերջերը, ծերուկին առանց դմարելու դուրս ելաւ։ Որովհետեւ այս մասին բնաւ դիտողութիւն մ'ըրած չէր, կարծեցին թէ մուցած էր և թէ հետեւեալ օրը, այս պզտիկ հաշիւը պիտի մաքրէր։ Զբօսարանատէրն, այդ ենթադրութիւնն ընելով, առանց իւր կոչնականին հաշուած էր, ինչպէս կ'ըսեն Օթեկ հացով մարդը սովորականին պէս նախաճաշեց, երկու կոտր շաքարը գրպանեց, մատներովը մարշ մը զարկաւ, մկիները վեր քաշեց, եւ Բրաւ հշգիւ ինչ որ սովորած էր ընելու, ի բաց առեալ վճարուելը, զոր առջի օրուան պէս ընդեց, առանց ամենանուազ չփոթութիւն մը ցուցնելու, առանց հաճելու բացատրել իսկ այս նշանաւոր զարտուղութիւնն, զոր իւր կենսաւորց սովորութիւց մէջ կ'ընէր։

Սրճարանատէրը ուրիշ օր հարիւրեց, յետոյ, որովհետեւ ամսուն վերջը կը։ երձենար, որոշեց սպասել մինչև այդ օրը առանց ամենեին ցան մը հարցնելու իւր յամախորդին, որուն անունն և տեղը կ'անգիտանար։ Վերջապէս, երբ այդ պարզամտաժամն հասաւ և պզտի ծերուկը առանց վճարելու անցաւ, սրճարանատէրը միտքը դրաւ հաշուեցուցակը ներկայացնել անոր։

Էթիէն, զրօսարանին առաջին ծառան, որ օթեկ հացով մարդուն ազատասանք կը տածէր, որովհետեւ անոր պէս ինքն ալ մանր մունջ սովորութիւններ ունէր, որոնցմէ բնաւ չէր զատուեր, սովորութիւններ որոնք, անցողական ըսինք, օգտաւէտ էին թէ՛ իւր ծառայութեան և թէ՛ իւր խնայողութեանց, Էթիէն, կ'ըսենք, բաւական հետաքրքրութիւն ունեցաւ հետեւելու թէ օթեկ հացով մարդուն չփոթութիւնը վարկենական նեղութեան մ'արգասիքն եղած ըլլալու էր, քանի որ մի և նոյն ծախքն ընել կը շարունակէր և համարեա չհապտիտութիւն ծառային կոզմանէ, համարեա՝ հոգւոյ զուտ բարութիւն, ուսաջարկեց իւր տիրոջ պարտատէրին երաշխաւոր ըլլալ։

Այդ եղանակին ի վեր տասն ամիս հաղիւ անցեր էին։ Սրճարանատէրն և իւր ծառաներն ամեն օր իրեղ Էթիէնը կը ծաղրէին, որ հաւատարմօրէն կը շալակեր պարագ մը, որ կ'սպասեր անորոշաբար չատնալ։ Ծառան իսկ կամաց կամաց իւր յամախորդին արարքը տարօրէն կ'սկսէր գտնել, երբ առաւօտ մը յամախորդն հաշուեցուցակը խնդրեց, եւ վճարեց սմբողջ պարտքը, տասն եւ հինգ ֆրանք երեսուն սուի յաւելուածով մը, իրր ընծեռեալ ծառային օրական մէկ սուէն, տասն ամսուան համար, որոյ վեցը երսուն մէկ օր կը հաշուէր։

Եթէ չահուս ակնկալութեամբ սպասած էր առաջին ծառան, չարտ.ար կերպիւ սխալած էր, քանզի յայտնի է թէ յամախորդաց ընծեռեալներն հասարակաց արկղի մը մէջ կը դրուին և տասն ծառաներուն կը բաշխուին, տէրն իրեն առիւծի մասը վերցնելէն վերջ։ ուրեմն վեհանձն Էթիէնի իրրեւ միակ վարձատրութիւն ընդունած տասն եւ հինգ ֆրանք երեսուն սանթիմէն, այս հաշուով, կը մնար իրեն առ առաւելն տասն սու։ բայց նորէն ուրախ դէմք ցցուց, ջնորհալի կերպիւ շնորհակալ եղաւ ծերուկին, ընծեռեալը դրամատեղին վրայ դրաւ, եւ հաշուեցուցին գումարը, զոր ինք օր առաւր վճարած էր արդէն, իւր գրպանը դրաւ։

Մարդուկն աչէրովը կը հետեւէր անոր, մարմարիոնին վրայ սովորականէն աւելի երկայն մարշ մը զարնելով, բայց ոչ մէկ նշանով կարծել տուաւ թէ ինք՝ ծառային իւր նկատմամբ ըրած բարի վարմունքը նշմարած էր։

Այդ միւնոյն տարւոյն վերջերն այսինքն մեր յամախորդին հաշիւը գոցելէն երեք կամ չորս ամիս վերջ։, սրճարանատէրն, որ հարստացած էր, իւր խանութին կարասիներն և յամախորդներն ուրիշի մը ծախելու մտադրութիւն յայտնեց որովհետեւ ինք գործէ պիտի քաշուէր։

Այն օրուան հետեւեալ օրը, ուր այս խնդիրը մի քանի բացատիկ յամախորդներու եւ գրասենեակի տիկնոջ մէջ բացուեցաւ, օթեկ հացով մարդը, նախանձն ընելէ յետոյ, իրեն ծառայող առաջին ծառային գլխովը նշան մ'ըրաւ եւ հանկցուց որ խօսակցել կ'ուզէր իրեն հետ։

Էթիէն, եթէ սրահին մէջի հայելիներուն մէջեղը դրուած նկարներէն մէկուն բերանը բանալ եւ իրմէն կէս գաւաթ սուրճ մ'ուզելը տեսնէր, այնչափ չզարմանար, որչափ երբ ծերուկին այս սովորականէն դուրս արարքը տեսաւ։

Բայց ծերուկին ընելիքն առաւել զարմանալի էր քան ինչ որ չէր կրնար երեւակայել խեղճ ծառան։

—Պարոն Էթիէն, ըսաւ ծերուկը ծառային աչք ընելով։ Բարի տղայ մ'ես դուն, և կ'ուզեմ քեզ բարիք ընել։

Ծառան ուսը թեթեւ մը շարժեց, որ կրնար թարգմանուիլ, ըստ հաճոյս, սա սովորական պատասխանովը. կանխաւ շնորհակալութիւն, և կամ փոյթս չէ։ Ծերուկն ուշադրութիւն չընաւ և շարունակեց։

—Պ. Էթիէն, դուն կարգապահ տղայ մ'ես։ Դիտեմ ասիկա, ինչպէս գիտեմ շատ մը բաներ, որոց վրայ ընաւ չեմ խօսիր, քանզի խօսքերուս արժէքը գիտեմ, և բարի բաներն ալ չեմ շռայլեր ես։ Գրաւ կը դնեմ որ խնայողութիւններ ունիս։

Էթիէն դէպի ետեւ ոստոստեց, որ ընաւ թարգմանուելու հարկ չէ։

—Փոխառու մը, ըսաւ ներքնապէս ծառան։

Հայրցաքնողը մանչուն մոռածութիւնը գուշակեց և այնպէս մը ծռեց երեսը, որուն օրինակը Սէնթ-Էօսթաշ եկեղեցւոյն դռանը վրայի միջնադարեան նկարներուն մէջ կրնաք դտնել։

Իւր լեզուին վիճակէն օգուտ քաղեց հինգ կամ վեց անգամ հաղալու, մինչդեռ պզտիկ դորշ աչերը իւր ժպիտը կը լրացընէին։

—Էթիէն, շարունակեց, մոռածդիս պէս է, պահած ստակ ունիս, քանզի հայրատակներէն փոխ ունիս։ Շատ լաւ այդ, տղա, պէտք է հոկել գիտնալ քսակին կապերուն, որպէսզի կամաց կամաց եկած բանը չուտով չերթայ։ Բայց քիչ խօսինք և լաւ խօսինք։ կը կարծե՞ս թէ երբոր մէկը քու տիրոջդ ուզած այդ մեծ գինովը այս սրճարանը բռնէ, յաջողացէս կը շահի։

—Այդ կախում ունի, ըսաւ ծառան, որ յօժարութեամբ կը մասնակցէր իւր խորհուրդներուն այս տիրելի կէտին եթէ ըբռնողը գործը գիտնայ, եւ մեծ տոկոսով վոնս չտանու իրեն պէտք եղած գումարը, կարծեմ թէ հարստութիւն կը գտնէ ագոր մէջ։

—Է՛հ ուրեմն, տղա, պէտք է ընել տան։

—Շնորհակալութի՛ւն, բայց ինչո՞վ։

—Ինայողութիւններովդ, ընտանաբար։

—Ապրստ խնայողութի՛ւն, առ առաւելն քառասուն հազար ֆրանք։

—Քառասուն հազար ֆրանք ունի՞ս, Էթիէն։ Քանի՞ տարիէ ի վեր կ'աշխատես։

—Բսան երեք տարի է որ անձեւաց եւ կրծկալ կը կրեմ, եւ երսուն ինն տարու եմ։

—Բսանիս պէս ես, բարի տղայ մ'ես։ Սա առ սու քառասուն հազար ֆրանք դիզել կրցող մը այսպիսի տան մը մէջ միլիոնատէր պիտ'ըլլայ։ Անպատճառ պէտք է որ այս գործն ընես դուն, կը հաճեմ մէկը, որ կրնայ քեզ օգնել։ որչա՞փ պէտք է քեզ

—Ոչինչ, քանզի չեմ ուզեր երկու հարիւր հազար ֆրանքի պարտատէր ըլլալ։ Մարդ չգիտեր ի՞նչ կը պատահի, և յետոյ ամբողջ շահը տոկոսներուն պիտի տամ։ Լաւ կը հաճարիմ ծառայ մնալ եւ երկու կամ երեք տարիէն պզտիկ գումարով մը գործէ քաշուիլ, քան թէ մանկացողի անուան ներքեւ Սէնթ-Բէլլամի բանտարկուիլը աչքս առնուլ։

—Ըսածդ իրաւացի է, տղա։ Բայց դուն լինձ ձգէ։

(Շարունակելի)

Ա. Զ. Դ

Պ. Ժ. Տ. Ծանէթթոյի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ յառաջիկայ փետրուար 1ին (ըստ Ե.) Արքունի Փողերանոցին մէջ տեղի պիտի ունենայ Բուսմէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց 102 երրորդ վիճակահանութիւնը։

500 թիւեր պիտի չահին.

Մեծ ՐԱԺԻՆ 300,000 ֆրանք

1	բաժին	25,000	»
2	»	10,000ական	ֆր.
6	»	2,000	» »
12	»	1,250	» »
28	»	1,000	» »
450	»	400	» »

Պ. Ժ. Տ. Ծանէթթոյի դրամատունը կը ծախէ չահուց մէկ հինգերորդին իրաւունք ունեցող 100 թիւեր ի միասին 150 ղրշ.ի, 50 թիւեր ի միասին 75 ղրշ.ի, 25 թիւեր ի միասին 37 ½ ղրշ.ի, 10 թիւեր ի միասին 15 ղրշ.ի և 5 թիւեր ի միասին 7 ½ ղրշ.ի։

Ամբողջ տոմսին գինն է 7 ½, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 ղրշ.։

Այս տոմսերէն գնել փափաքող անձինք պարտին ժամանակին դիմել Դրամատունս։ Դաւառներէն եկած խնդրանաց հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը։

Արգոյ հասարակութեան կը յանձնարարենք գնել այս տոմսերէն, որովհետեւ քիչ ստակով մարդ բաղդ կ'ունենայ մեծ գումարներ շահելու։

Դիմել առ

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՅ

Կալաթա, Գօմիսիոն խան, թիւ 18

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Սոյն վիճակահանութեան 102երորդը պիտի բաշուի այս անգամ յառաջիկայ 1887 ըստ եւրոպացւոց փետր. 1ին, այսինքն յունուար 20ին։

Առաջին պարգեւն է՝

30000ի, և երկրորդը՝ **25000** ֆր.

Ասնցմէ զատ 48 թիւեր ևս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ միացեալ 450 թիւերն 400ական ֆրանք պիտի չահին։

Շահելիք գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմարին գինն է 7 ու կէս, կէսն ստանալու իրաւունք ունեցողինը 5 եւ մէկ քառորդինը 3 դահեկան։

Կան նաեւ 25 հատը մէկտեղ, միայն մէկ ՁՈՐՐՈՐԴԸ ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմարներ՝ որոնց գինն է 37 ու կէս դհ. և զորս ունեցողը կը համարուի 25 զատ զատ տոմսերու տէր։

Դաւառներէն հնչուն դրամի տեղ ֆուլալ կ'ընդունուի։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԳՈՒԼԱՔՍԸԶԵԱՆ

Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ թիւ 33

ԱՌ ԾԽՈՂՍ

Ցաճախ կը պատահի որ կուրծքը կը յոգնի ծխախոտի մուխէն եւ շնչափողի խոզովակները կը գրգռին։ Այս պարագային մէջ, լաւագոյն բանն է ՆԻՐՈՍԻՏԻ բասդիլ մը առնուլ մէն մի դլանիկէ յետոյ։

Այս հեշտահամ շաքարահատը կը զովացնէ շնչառութիւնը, կը մեղմէ խողովակաց ցաւերն եւ բարերար ազդեցութիւն մ'ի գործ դնէ, որովհետեւ կը պարունակէ ծխախոտին դեղթափը եւ կը ջնջէն անոր վնասակար ազդեցութիւնները։

Նիքոսիտի Բասդիլի տուփերը կը ծախուին ի դին 4 դրուշ։ կը գտնուին ամէն լաւ դեղատանց մէջ։ Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մը-թերանոցն. Ղալաթիա մեծ փողոց թիւ 35 (Կայարան Թրամուէյից)։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԷՔԻՐ

Սէքիզ կիրահ արդընտա կէօմէքլիք ամերիգան թօք պէն իքի եւուզ, պէհէր լեպրասը պէշ դուրուշ պէշ բարա.

Թաշպալը վէ թիմուրը բիլամուր աղաճընտան մասամուլ մաթպախ չատրը տիրէկի ատէտ եւուզ, պէհէրի տօդուզ պուլուզ դուրուշ.

Կիւրկէն աղաճընտան մասամուլ քէպիր տէյնէք ատէտ տէօրթ եւուզ, պէհէրի պիր դուրուշ օն ալթը բարա.

Դըզըճէդ աղաճընտան մասամուլ քէպիր տէյնէք ատէտ իքի եւուզ, պէհէր ատէտի պիր դուրուշ երիմի պէշ բարա.

Աղաճ նէֆէր չատրը տիւմէսի ատէտ պէշ պէն, պէհէրի իքի դուրուշ.

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարրնա եթթիսաղ օլունան նիւմունէսինէ վէ չուրութը մուգաբրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայնա օլունմադ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գէօնուլան պալատէ մուհարրէր էլ մրդաբար պէշ դաքէմ էչեանդն ֆիյաթը մուրագգամլէրի իլէ թալիպլէրի էօհնէսինէ. օլուպ քեանունը սանիի բումմին երիմի պիրինճի չարչէնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէգքիւր կիւնտէ գարարը դաթիսի վերիլէճէկինտէն, եթթաս թալիպ վէ երիմի իքինճի բէնչէնպիհ կիւնիւ եւուզտէ պէշ թէնզիլինէ բարկով պուլունանլարրն մագամը Սէքսակերի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

12 քեանունը սանի 302

Նօ. 6 1—3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑԱԿ [27]

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՇԱՀՈՂ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

1872 Ապրիլ 1Է ,1 Հոկտեմբեր 1886

Որք մինչեւ 1886 Սեպտեմբեր 30 չեն ներկայացուած ու գանձուած։

Շահող թիւ	ֆրանք	Շահող թիւ	ֆրանք
1936796	400	1965523	400
7	»	4	»
8	»	6082	»
9	»	466	»
800	2000	7	10000
7457	400	8	2000
60	6000	926	400
546	1000	7	»
7	400	8	»
8	»	9	»
9	»	30	»
50	»	7296	»
40331	»	7	»
2	1000	8	»
3	400	9	»

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE

ԾԵՎՐԻԷՐ ՄԱՐՈՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ ՁՈՒԱԾ

ՕԳՈՒՏԱԿԱՐ

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ապետ Պատուոյ լէգէոնի, վարձատրեալ Բ. կարգի Մէդիտիէվով, ֆօմանդէօր Իզապէլլա-Գոմոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մարիւ ձկան իւղը խայծդանով զտելով, Գ. Շեվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն աւելցնելով անոր բուժիչ յատկութիւնները։

Այս դիւրին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ փարձառութիւններ ստացած է միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽՈՒՌ

Գ. Շեվրիէ իւր դիւրոր կատարելագործած է ֆոսֆոր որ ֆէրով Մարիւ ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ պնդութիւն չպատճառաւեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խոյլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։

Ընդհ. մեծ երանոց, Կեդր. դեղատ. Ն. ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, և. Պոլիս Միւսնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ Շեվրիէի կազդուրիչ ԳՈԴԱՅԻ ԳԵՆԻ։

ՍՕԶԻԴՐԻՐՈՆ

Ն. ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍ/ այս պատրաստութիւնն, Սէնդրէոն, ամենազգու դարման մէջ հերաց, մորուքի և յօնքերու պակասնման համար։ Մազերը կ'ամրնեցնէ իրեն նախկին առուգութեամբ, կակուղութեամբ և ուժով, որք յայտնի նշաններն են առողջութեան։

Այս պատրաստութիւն զօրաւոր դարման մէջ ճաղատութեան դէմ. կ'անհետացնէ թեփն։ կը կանգնեցնէ հերաց, մորուքի և հնքերուն անկումն և թափած տեղերուն փոխարէն նոր մազ կը բուսցնէ։

ՏԱՄՆԵՒՀԻՆԳ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ապդուութիւնը ճանչցուած է նշանաւոր բժիշկներէ։ Գործածութիւնն յոյժ դիւրին,—օրն անգամ մը չփել մազերը։

Շիշին վրայ պէտք է պահանջել Ն. ԹԷՈՏՈՐԻՏԷՍի ստորագրութիւնը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

244, Բերայի Մեծ փողոց, 244

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՕԶԻԴՐԻՐՈՆ

ՄԷՀՄԷԹ ՈՒՍՏԱ.

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ ԴԱԲՈՒ ՃԼՂԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆԻ ԴԷՄ ԹԻ։ 9

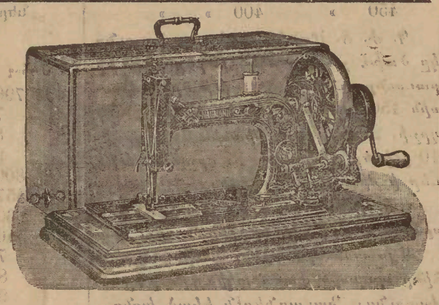

Թնդանօթարանի արհեստական գունդին մէջ իւր ուսումն առած լինելով քսան տարիէ ի վեր մեքենագործութեամբ կ'զբաղի և կատարեալ փորձառութիւն ստացած է իւր արհեստին մէջ։

Վերոյգրեալ մթերանոցին մէջ կը վաճառուին ամեն տեսակ առաջնակարգ կարի մեքենայներ։ Մէհմէտ Ուստա յանձն կ'առնու իւր վաճառած մեքենայներն ի հարկին ձրիաբար նորոգել մինչեւ ութը տարի։ Իւր վաճառածէն զատ եթէ ուրիշ մեքենայներ ալ ներկայացուին նորոգութեան համար Մէհմէտ Ուստա պատրաստ է խիստ ժամանակ գնով կատարել հարկ եղած նորոգութիւնները։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՑ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԻՐԱՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՆԷ

ՅՈՒԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆԲՀՈՎԷՆԻ

ԶՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ԴՈՐԾԱՌԱՆԻ ՆՇԱՆ

ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼԱԹԻՆՕ-ՊՈՒՄԻԻՐՈՎ

Կեդրոնատեղի. ԷՏՈՒԱՐ ԾԱՆՆԻ, դեղավաճառ,
Ընդհանուր գործակատար Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար,
Հարաճէի խան, Պոլիս, Մբսըր Զարշիի մօտ։

Նոյն Վաճառատան մէջ կը գտնուին լուսանկարչութեան ամեն պիտոյքները։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐ

ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ

Պ. Պ. ՓԱՓԱՏՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ հասարակութեան թէ Լիոնի ամենակարեւոր և լաւագոյն գործարանաց հետ յարաբերութիւն հաստատած լինելով, այս անգամ եւս այլեւայլ տեսակ ընտիր ՄԵՏԱՔՍԵԱՑ ԿԵՐՊԱՄԵՐՈՒՆ հաւաքում մը ինչպէս նաեւ Փարիզու վերջին նորաձեւութեան վերաբերող կանէ-ԲԻ-ՆԵՐ բերել տուած են յոյժ հաճոյա և լաւագոյն գիներով։

Յիշեալ վաճառատունները կը գտնուին ի Մեծ-Շուկայ Կ. Պոլսոյ։

Ի Բէսպազէ-խան թիւ 3. 4.
Ի Քիւրքճիլէր » 21.
Սանտալ Պէշէսթէնի դուռը » 34.
Ի Գալաթաբշիր պարը » 31. 33.

17—36

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Մաքուր էլեքտրէն և ցամաքային ապահովութիւն.

Մէհմէտ Ալի բաշա խան, 2, Պոլիս

Մասնաւոր գործակալ, Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆ եւ ԿԱՒ, որպէս ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷՍԻՈՒՆԱՆ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատուելէն կարուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը Ֆր. 45.000.000
Դրամական ընդարձակութիւն հասնուած 7.500.000
Պահեստի դրամագլուխ 775.000
Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար 1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէսանսէնս մարդկանց Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ ջոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղիով եւ ներքեւալ իրամ արտասահմանեալ պրանց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԾԷՆԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»
Union pour l'Assurance de Valeurs
և հինգ ընկերութեանց հաստատութեան ներքեւ։

ՈՒԺ 30,500,000 Ֆրանքի

Դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժէկրուպի, կարոն, պանքնոտս, գոնարեղէն եւ, որք կը գրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմով ընկերութեանց անուանքն ապագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Կ. Պոլսոյ համար երաշխաւորեալ է Օսմ կայսերական Պանքան։

Ասասիկ ընկերութեան ԴՐԱՄԱՏԵՒՈՐՑ անուններ.

Բարիզ	Գոնդուան ա'նկոնդ ար Բան։
Լոնտոն	(Լիմբարտ Էնտ Գաուէնդի Պէնքին եւ ընկ. (Հնդկատանի, Աւստրալիոյ և Զինստանի Պանքա (Աւստրալիական միացեալ Պանքա
Համպուրկ	Պերլինի գերմանական Պանքա
Ամստերտամ	Ամսդերտամի Պանքա
Անվերսա	Ամեւարական վարկի Պանքա
Լիէժ	Ընդհանուր Պանքա Լիէժի
Պրուսել	Ընդհանուր ընկերութիւն յօգուտ ազգային շաբաստութեան
Մանհայմ	Վարկի Հաւնական Պանքա
Պերլին	Ս. Պլայնրեսարը
Պրեմեն	Գրէսի Անշդալտ
Վիէննա	(Ամեւարական Պանքա Վիէննայի
Բեռերպուրգ	Ի. Ի. Կիւնցպուրգ
Գոպենհակ	Երկրագործական Պանքա Տանիմարքայի
Զենուա	Բան. Հոպէր և ընկ.
Զմիւռնիա	Տր Գասվեր եղբարք
Պուքրէշ	Ամուսանիոյ Պանքա
Ամէնք	Ճարտարարուեստից վարկի Պանքա Ցուխաստանի

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակատարաց գրասենեակը։ Պայմանները և գներն յոյժ շահաւէտ։

Գոմպէր-Լոդիմարէոր, Հ. Օպէա, փորձագէտ Վերիդասի ծովային գործոց գրասենեակին, Սարնըճը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար
Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՃԵԱՆ եւ ԿՈՒ

ՔԻԻՆԱՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ոչ ոք ոգիք տալի մ'անգամ կը բանի Լիւքրէ-լէ և Մէքէրէսսի գլ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորք, Պոսդոն, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, Նամանաւէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ֆոմբոդ մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Ուշքդ։ շոգենաւը, նաւապետ Ֆէրիւսոն, ատ հասաւ և ի մօտոյ Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Թիւ 1 Վիւշիք Հալի
փաշա խանթ Գալա

511

ՖՐԼՏ. ԼԻՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ոչ կանոնաւորաբար կը բանի Լիւքրէ-լէ և Ասէ-Եւլէյ գլ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիան	2300	Ֆալմերեան	3700
Ամերիան	2500	Ֆրամերեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆրանսեան	3700
Ամերեան	2500	Իսպերիան	5500
Ամերեան	3700	Իսպերեան	5500
Պավարիան	6000	Իսպրեան	5500
Գուլիարեան	6000	Լեսպան	2200
Գասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օքրթոյ	700
Եմիրեան	3700	Բերմեան	3800
Ֆանպան	3700	Վալենեան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրմիրեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐ Տ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Քիւշիք Միւլէթ խան, Գալաթիա։

Նաւատեղք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներ
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն։
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվիր եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վանման և ընկ.
Մալտա, Ա. Քամիլերի։
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ։
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.

512

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ Ընդ Դէլ Ռէթլոյ, Կ. Պոլսոյ և Օսմանոյ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՒՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդամոս	2,000	Լէքսանդրոս	4,500
Ամէրիս	3,000	Մարէնկոս	4,300
Արկոս	1,300	Մարսալիս	2,500
Գասսանոս	3,500	Միրոս	2,000
Գորտոնիս	2,200	Նէրոս	2,000
Գրամոս	2,000	Օթելլոս	5,000
Գէլրոս	2,600	Օրլանոս	3,000
Գարլիբոս	2,500	Օգրանդոս	4,500
Գամէս	2,100	Օգրոս	2,000
Գաստոս	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոսմ	2,700	Բալէրմ	3,200
Տիոս	2,500	Բաղէր	1,700
Տօմիս	1,800	Գիրոս	2,800
Իրաքս	2,600	Լիսմիս	4,400
Տրագոս	2,600	Ընեսլոս	3,200
Տալլքոն	800	Բոլլս	3,000
Ֆիոս	1,700	Բոմանս	5,500
Ֆլամինկ	1,600	Բոմիս	3,500
Կալիբս	5,500	Պալերմս	4,000
Կիրանս	2,200	Պարֆս	2,000
Կոզս	1,800	Միլֆիս	2,000
Կրոսոս	2,200	Սորէնդս	4,300
		Հանկս	1,200
Հէրոս	2,000	Թրանզիտ	3,000
Հիսալիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիսմերդ	1,200	Թոլէսս	2,800
Հիոս	2,300	Քանդս	3,600
Քէլս	2,000	Եբեսոս	1600
Քօմիս	2,200	Զէրրա	3,000
Լէ	2,000	Զէրս	41,0

Գոնելոս չոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 12 ին և 27ին ատ կ'ապառուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւշիք Միւլէթ Լան Գալաթիա

514

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Տէրէքրական Աբուհոսրանաբէս 1878 է

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

Որ միմիայն տրուած է Արծաթազօծ ոսկերչական գործոց

MARQUE DE FABRIQUE

և ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ անունն ամբողջ Միակ երաշխաւորութիւն Գնորդին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍԻՔ

ՕԳՈՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՑ ՈՐԾԱԹԱՁՕԾԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոյ պրցման, որ անշուշտ տեսակին յատութեան շնորհիւ գնոյ լինիլ, միշտ պատած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաւատարիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾԱԽԵԼ, ԿՈՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՁԱՓ ՈՃԱՆ

Գնողին միտքն հանդարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ։

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ անունն ամբողջ տառերով։

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈՒԼի ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ, որպէս կ'երաշխաւորենք, թէ մեր անուամբ տարին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց,

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ և ԸՆԿ

ԵՐԿԱՆԱՓԱՌ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կաշիէ ՓՈՒԿԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենաներու համար։

ՌԵՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արտրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Զանազան տեսակ ԴԱԲՐԵՆԵԱԼ առարկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք

ՅԱՆԶԱՆԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալաբրրմ. Գալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԱՆԵՐԻ ԳՐԱՄԱՐԿԵՂՑ

Ուրէքդիոն կը գտնուին Լրտէ և Իտրպէմն

Գնողաց համարման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Լէկիի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Ամէնից հաւատաւոր գործարանին

ՁՕՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱՆԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ՁՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵՆԴՐԱԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարուցէալով Հնդկաստանի ամեն տեսակ ապրանքներ ապրարել։

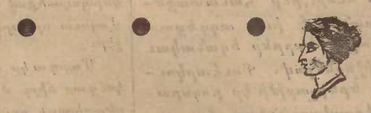

ՀԱՐԱՍԵՆԵԿԵՆ ԾՈՒՂԿԵՖՈՒՆՁ.

ԴԵՂԵՑԿԱՅՈՒՆՈՎ, ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԸ, ՍԻՐՏ ԾՈՒՂԿԵՖՈՒԹԻՒՆ, ՍԻՐՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամուն մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամեն հեղանիւթներէ և բաղամթիւ փոշիներէ։ Լուսին անգամ գործածելուն ալ որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուրները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սպասնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցուցնէ։ Ընչետ կ'ընէ տարթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և ծանրոտութիւն։ Եւ աս ամեն բանով անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով դեղեցկացուած է։

Գիւսաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Ալեվաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Դանգլիք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Լոմբրնտ Գարուանա. Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաբրրմ. և Իզմիոր Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ՈԴԵՆԱՒՈՒԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարէնգոյ և Բոլոյ գլխ. կանոնաւորագոյն բանով

Սամսոն, Տրապզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լիվրբուլ որ յուսնվար 26 ին Մարսիլիայէն և փետրուար 2 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Կոլ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԵՌՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւշիք Միւլէթ Մամանէ փողոց, Թիւ 14

514

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԼԲՈՒԼ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ ԳԼԽ. ԲԱՆԸ

ՂԷՆՈՒԱ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Գանոբրա	4200	Պիտիքա	3000
Ֆերա	4000	Օսարիս	3000
Օսմանի	4000	Նէրթիս	3000
Սէսոսդրիս	3250	Բեռա	3000
Թիրա	3250	Լօգիս	800
Մակասլա	3250	Գրիսա	800
Մարիոթիս	3250	Սեսիլ	700

Բեռս շոգենաւը, նաւապետ Ֆորիսորը, Լիվրբուլէն ատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՕՆ և ԸՆԿ.
Ուիթոն խան
ՁԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ձէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԼԲՈՒԼ, ՄէՆՔԷՍԹԷՐ և Օսմանոյ գլխ. կանոնաւորագոյն բանով

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ալա Թէֆիք	3,000	Գրէյ
Արարատ	2,500	Իրանցիս
Արգասիա	2,500	Գրուիլլանդ
Լազարիա	2,500	Ուիլքս
Մասէսանիա	3,500	Մարշ
Բուսիրիա	2,800	Ֆոթերրիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

Ալրտօնատէր Ս. ՏՈՒՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

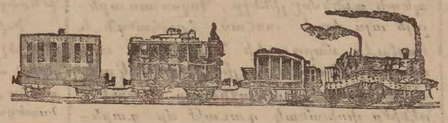

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	15	6 44	7	42	7 45	8	9	8 40	9	10	9 44	10 20	10 48	11	22	11 50	1 30	2	1	2 54	3 41
Գումբ-գապու	6	24	6 3	7	22	7 55	8	18	8 49	9	19	9 53	10 29	10 57	11	31	11 59	1 39	2	10	3 3	3 50
Եէնի—գապու	6	28	6 57	7	26	...	...	8	53	9	23	...	10 33	11 4	11	35	12 3	1 43	2	14	3 7	3 54
Տարսա փաշա	...		...		...	...		...					...					...					
Սամսթիա	6	34	7 3	7	32	...	...	8	59	9	29	...	10 39	11 7	11	41	12 9	1 49	2	20	3 13	4 ...
Եէսի—գապու	6	38	7 7	7	38	8 5	8	26	9 4	9	32	10 1	10 43	11 10	11	45	12 12	1 52	2	24	3 17	4 4
Մագրիդիզ	6	49	7 19	7	50	8 19	...	9	16	...	...	...	10 55	...	11	58	...	...	...	2	36	3 28
Ամ Ալեքսանդրա	...		7 28	7	59	8 31	...	9	25	...	...	...	11 4	...	...	12	8	...	...	2	45	...
Քիւշիք Զէք	...		...		...	8 40	...		...	...	...	...	...	...	...	12	16	...	...		...	4 25

ՔԻԻՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	1
	Առաւօտ											Իրիկուն										
Քիւշիք Զէք	...		6 35		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ամ Ալեքսանդրա	...		6 41	...	7 41	...	8 40	...	9 39	...	...	11 21	...	1 52	...	...	...	...	...	...	6 25	...
Գրագրիզիզ	6	25	6 54	7	27	7 51	...	8	50	...	...	9 49	...	2 1	...	2	54	...	...	4 42	...	5 50
Եէսի—գապուլէ	6	38	7 6	7	39	8 3	8	34	9 4	9	38	10 1	10 14	11	14	11	44	1 24	2	23	2 48	3 16
Սամսթիա	6	42	7 10	7	43	8 7	8	38	9 8	9	42	...	10 18	11	20	11	48	1 28	2	27	2 52	3 20
Տարսա փաշա	...		...		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գապու	6	48	7 16	7	49	8 13	8	44	9 14	9	48	...	10 24	11	26	11	54	1 34	2	33	2 58	3 26
Գումբ-գապու	6	52	7 20	7	53	8 17	8	48	9 18	9	52	10 10	10 28	11	30	11	58	1 38	2	37	3 2	3 39
Կ. Պոլիս	7	...	7 28	8	4	8 25	8	56	9 26	10	...	10 48	10 36	11	38	12	6	1 46	2	45	3 10	3 38

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարքի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանոց կառախմբոց մէջ միայն Թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախմբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ։